



Rood, wit en blauw : eerste voorlooper van mijn hollandsch boek, naar aanleiding der spreekoefeningen, voor Hollandsch-Inlandsche Scholen

<https://hdl.handle.net/1874/461602>

ROOD, WIT EN BLAUW.

EERSTE VOORLOOPER VAN
MIJN HOLLANDSCH BOEK.

Naar aanleiding
der spreekoefeningen voor
Hollandsch-Inlandsche scholen.

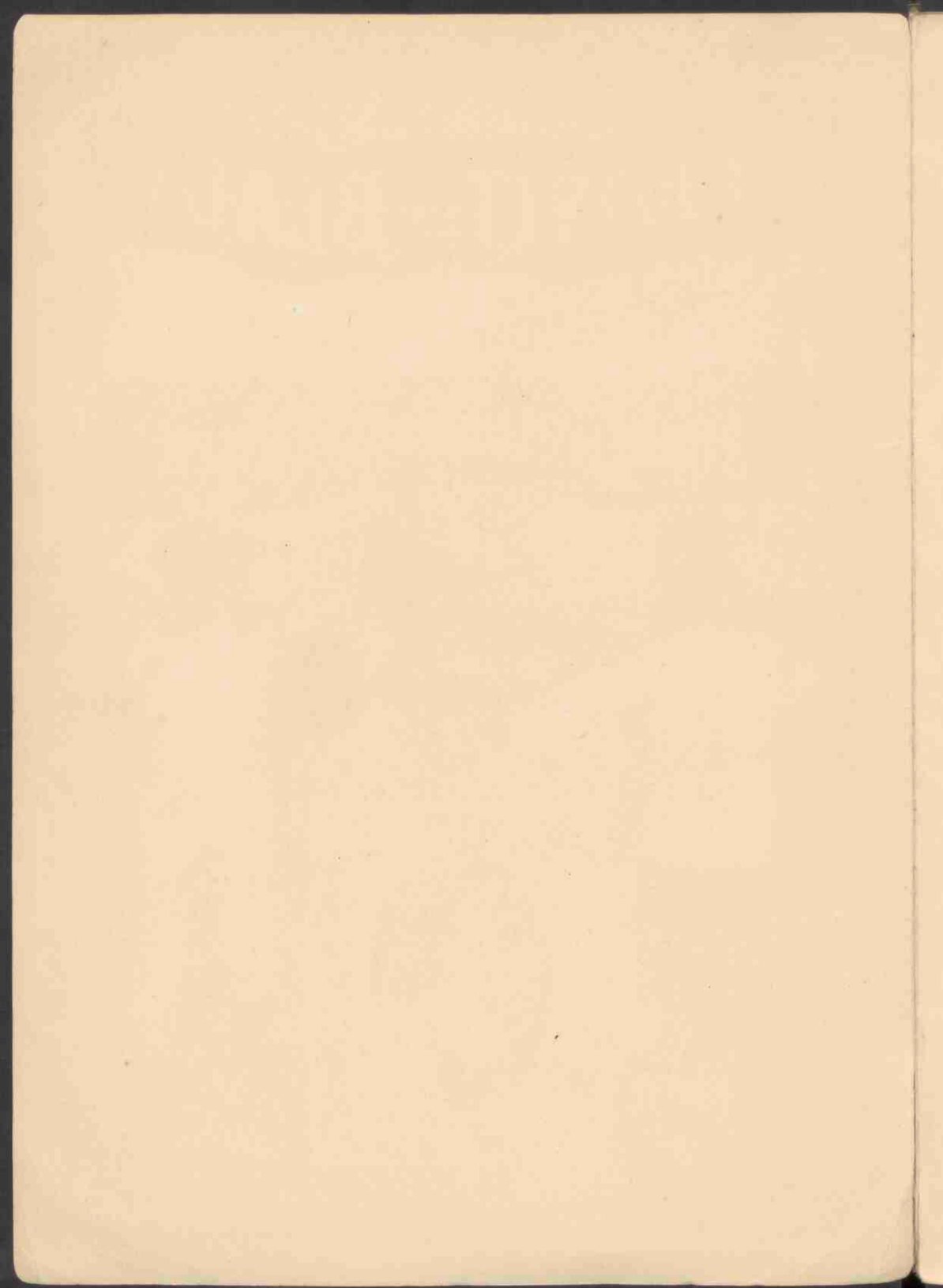
door
J. W. CROES.



RIJSWIJK (Z:H.)

BLANKWAARDT & SCHOONHOVEN.

VAN LEER, AMSTERDAM.



BIBLIOTHEEK
HENDRIK KRASMER
INSTITUUT
Leldestraatweg 11
2341 GR OEGSTOEST

B 50
132,dl.1

ROOD, WIT EN BLAUW

EERSTE VOORLOOPER

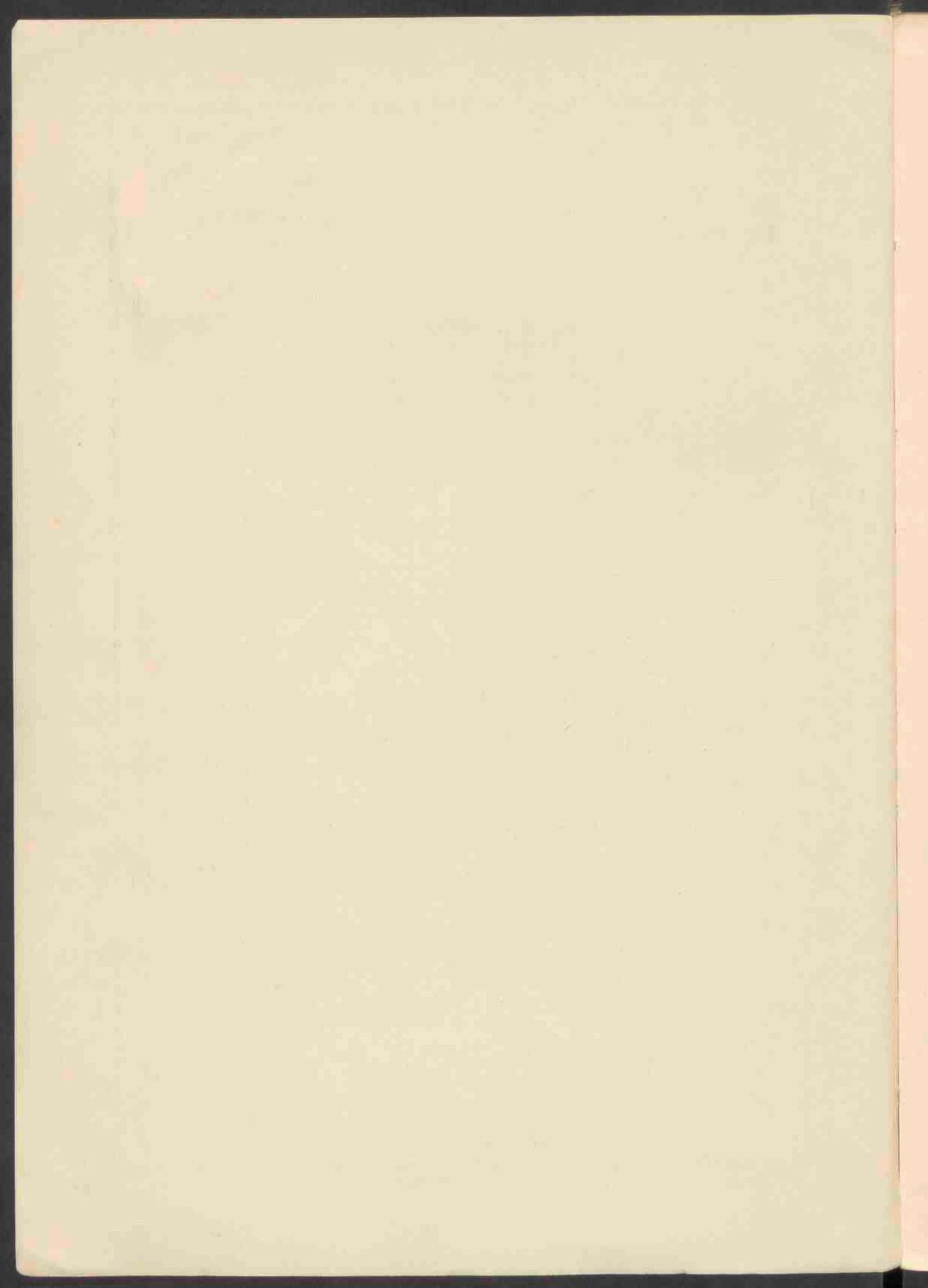
VAN

MIJN HOLLANDSCH BOEK

UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK UTRECHT



3942 9620



ROOD, WIT EN BLAUW

EERSTE VOORLOOPER

VAN

MIJN HOLLANDSCH BOEK

NAAR AANLEIDING DER SPREEKOEFFENINGEN

VOOR

HOLLANDSCH-INLANDSCHE SCHOLEN

DOOR

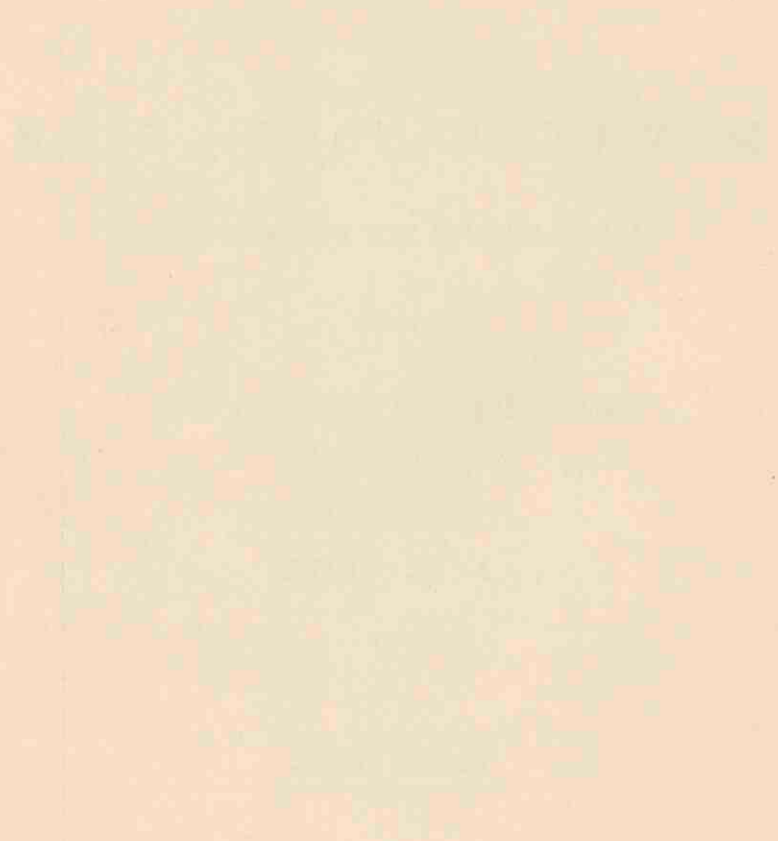
J. W. CROES

ELFDE DRUK

RIJSWIJK (Z.-H.) — BLANKWAARDT & SCHOONHOVEN

THE HISTORY OF THE

REPUBLIC OF THE UNITED STATES



BY JAMES M. SMITH, ESQ.

NEW YORK: 1840.



1. Hij schrijft.



2. Hij schiet.



*

3. Hij slaat.



4. Hij leest.



*

5. Hij schopt.



6. Hij vult.

* Als lid der Dierenbescherming koos ik *opzettelijk* dit onderwerp ter bespreking.



7. Hij plukt.



8. Hij rookt.



9. Hij vangt.



10. Hij trekt.



11. Zij draagt.



12. Zij naait.



13. Zij strijkt.



14. Zij plukt. *ruikht.*



15. Zij schilt.



16. Zij bakt.



17. Zij slijpt.



18. Zij veegt.

N^o. 1.**Hij — Zij.**

1. Hij schrijft.	7.	13.
2. Hij schiet.	8.	14.
3. Hij slaat.	9.	15.
4. Hij leest.	10.	16.
5. Hij schopt.	11. Zij	17.
6. Hij vult.	12.	18.

N^o. 2.**Ik.**

1. Ik schrijf.	7. Ik pluk.	13. Ik strijk.
2. Ik . . .	8. Ik . . .	14. Ik . . .
3. Ik . . .	9. Ik . . .	15. Ik . . .
4. Ik . . .	10. Ik . . .	16. Ik . . .
5. Ik . . .	11. Ik . . .	17. Ik . . .
6. Ik . . .	12. Ik . . .	18. Ik . . .

N^o. 3.**Jij — U.**

1. Jij schrijft.	7. Jij	13. Jij
2. Jij schiet.	8. Jij	14. Jij
3. Jij slaat.	9. Jij	15. Jij
4. Jij leest.	10. Jij	16. Jij
5. Jij schopt.	11. Jij	17. Jij
6. Jij vult.	12. Jij	18. Jij

*Ook :*U schrijft *enz.*

N^o. 4.

- | | |
|--------------------|-------------------|
| 1. Schrijft hij? | Ja, hij schrijft. |
| 2. Schiet hij? | Ja, hij schiet. |
| <i>Ook:</i> | |
| 3. Slaat hij? enz. | |
-

N^o. 5.**Jij — je.**

- | | |
|-------------------|-----------------|
| 1. Schrijf jij? | Ja, ik schrijf. |
| 2. Schiet je? | Ja, ik schiet. |
| 3. <i>tot 18.</i> | |
-

N^o. 6.

- | | |
|-------------------|-----------------|
| 1. Schrijft u? | Ja, ik schrijf. |
| 2. Schiet u? | Ja, |
| 3. <i>tot 18.</i> | |
-

N^o. 7.

- | | |
|-----------------------------------|--|
| 1. Schrijf ik? enz. <i>tot 18</i> | |
|-----------------------------------|--|



1. Hij schrijft en hij schrijft niet.



2. Hij schiet, maar hij schiet niet.



3. Hij slaat en hij slaat niet.



4. Hij leest, maar hij leest niet.



5. Hij schopt en hij schopt niet.



6. Hij vult, maar hij vult niet.



7. Hij plukt en hij plukt niet.



8. Hij rookt, maar hij rookt niet.



9. Hij vangt en hij vangt niet.



10. Hij trekt, maar hij trekt niet.



11. Zij draagt en zij draagt niet.



12. Zij naait, maar zij naait niet.



13. Zij strijkt en zij strijkt niet.



14. Zij plukt en zij plukt niet.



15. Zij schilt, maar zij schilt niet.



16. Zij bakt, maar zij bakt niet.



17. Zij slijpt en zij slijpt niet.



18. Zij veegt en zij veegt niet.

N^o. 8.

Overschrijven de onderschriften van de plaatjes op blz. 10, 11 en 12.

1. Hij schrijft en hij schrijft niet.
2. enz.

 N^o. 9.
Wat?

Zie de plaatjes op blz. 5, 6 en 7.

- | | |
|----------------------|-------------------------|
| 1. Wat schrijft hij? | Hij schrijft een brief. |
| 2. Wat schiet hij? | Hij schiet een vogel. |
| 3. ? | Hij slaat een hond. |
| 4. ? | Hij leest een krant. |
| 5. ? | Hij schopt een hond. |
| 6. ? | Hij vult een flesch. |
| 7. ? | Hij plukt een bloem. |
| 8. ? | Hij rookt een sigaar. |
| 9. ? | Hij vangt een visch. |
| 10. ? | Hij trekt een kar. |
| 11. ? | Zij draagt een kind. |
| 12. ? | Zij naait een baadje. |
| 13. ? | Zij strijkt een jas. |
| 14. ? | Zij plukt een bloem. |
| 15. ? | Zij schilt een vrucht. |
| 16. ? | Zij bakt een visch. |
| 17. ? | Zij slijpt een mes. |
| 18. ? | Zij veegt het erf. |
-

N^o. 10.

1. Wat schrijf jij? Ik schrijf een brief.
 2. Wat schiet jij? *enz.*
Van 3 tot 18.
-

N^o. 11.

1. Wat schrijf ik? Ik schrijf een brief.
 2. Wat ? *enz.*
Van 3 tot 18.
-

N^o. 12.

1. Wat schrijft u? Ik schrijf een brief.
 2. Wat ? *enz.*
Van 3 tot 18.
-

N^o. 13.**Wie?**

Zie de plaatjes op blz. 5, 6 en 7.

1. Wie schrijft? Hij schrijft.
 2. Wie schiet? Hij schiet.
Van 3 tot 18.
-

N^o. 14.

- | | |
|----------------------------|------------------------------|
| 1. Wie schrijft een brief? | De klerk schrijft een brief. |
| 2. Wie schiet een vogel? | De jager |
| 3. ? | De jongen |
| 4. ? | De heer |
| 5. ? | De man |
| 6. ? | De huisjongen |
| 7. ? | De jongen |
| 8. ? | De man |

9.	.	.	.	.	.	.	.	.	?	De visscher
10.	.	.	.	.	.	.	.	.	?	De koelie
11.	.	.	.	.	.	.	.	.	?	De vrouw
12.	.	.	.	.	.	.	.	.	?	De baboe
13.	.	.	.	.	.	.	.	.	?	De meid
14.	.	.	.	.	.	.	.	.	?	Het meisje
15.	.	.	.	.	.	.	.	.	?	Het meisje
16.	.	.	.	.	.	.	.	.	?	De kokki
17.	.	.	.	.	.	.	.	.	?	De baboe
18.	.	.	.	.	.	.	.	.	?	De vrouw

N^o. 15.

1. Wat schrijft de klerk? De klerk schrijft een brief.
2. Wat schiet de jager?
Van 3 tot 18.

N^o. 16.**Wat doet hij?****Wat doet zij?****Wat doe ik?**

1. Wat doet hij? Hij schrijft, maar ik schrijf niet.
2. Wat doe jij? Ik lees, maar zij
3. Wat doet zij? Zij naait, maar ik
4. Wat doet hij? Hij slaat, maar jij
5. Wat doe ik? Ik lees, maar jij
6. Wat doe jij? Jij rookt, maar ik
7. Wat doet zij? Zij plukt, maar hij
8. Wat doet hij? Hij schiet, maar ik
9. Wat doe je? Je draagt, maar zij
10. Wat doet zij? Zij strijkt, maar jij

N^o. 17.

1. Wat doet de klerk? De klerk schrijft een brief.
 2. Wat doet de jager? De jager schiet een vogel.
 3. Wat ?
- enz. tot 18.*
-

N^o. 18.

Zie de plaatjes op blz. 10, 11 en 12.

1. Wat doet de klerk niet? De klerk schrijft niet.
 2. Wat doet de jager niet?
 3. Wat ?
- enz. tot 18.*
-

N^o. 19.**Geen.**

1. Wat doet de klerk niet? De klerk schrijft *geen* brief.
 2. Wat doet de jager niet?
 3. Wat ?
- enz. tot 18.*
-

N^o. 20.

1. De klerk slaat geen , maar hij schrijft . . .
 2. De jager schrijft geen , maar
 3. De jongen leest geen , maar
 4. De heer schopt geen , maar
 5. De visscher naait geen , maar
 6. De naaister bakt geen , maar
 7. De kokki draagt geen , maar
 8. De huisjongen schiet geen . . . , maar
-

N^o. 21.

Zie de plaatjes op blz. 10, 11 en 12.

1. Schrijft hij een brief? Ja, hij schrijft een brief.
 2. Schiet hij een vogel?
 3. Slaa hij een hond?
 4. Leest hij een krant?
- enz. tot 18.*
-

N^o. 22.

Zie de plaatjes op blz. 10, 11 en 12.

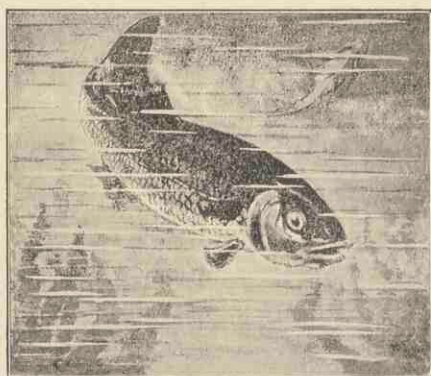
1. Schrijft hij geen brief? *Neen*, hij schrijft geen brief.
 2. Schiet hij geen vogel?
 3. Slaa hij geen hond?
 4. Leest hij geen krant?
- enz. tot 18.*
-



1. De vogel vliegt.



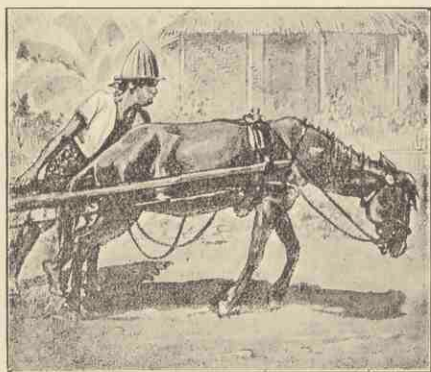
2. De man slaapt.



3. De visch zwemt.



4. De kokkin kookt.



5. Het paard trekt.



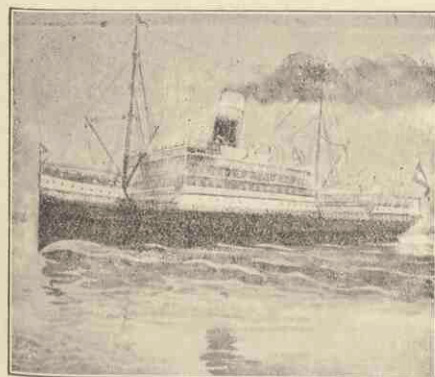
6. De heer rijdt.



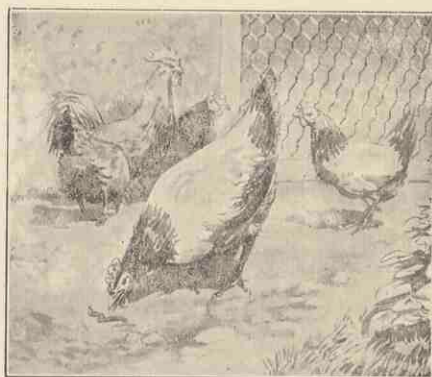
7. De kebon veegt.



8. De jongen gooit.



9. De boot vaart.



10. De kip pikt.



11. De man loopt.



12. De meid wascht.



13. De jongen springt.



14. De boom valt.



15. De koelie snijdt.



16. De bloempot staat.



17. De hoed hangt.



18. De vrouw zit.

N^o. 23.

Overschrijven de onderschriften van de plaatjes op blz. 18, 19 en 20.

1. De vogel vliegt.
2. enz.

 N^o. 24.

- | | |
|-----------------------|------------------|
| 1. Wat doet de vogel? | De vogel vliegt. |
| 2. Wat doet de man? | De man slaapt. |
| 3. Wat doet de visch? | |
- enz. tot 18.*

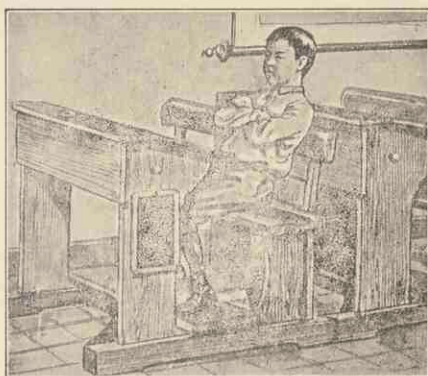
 N^o. 25.

- | | |
|----------------------------|------------------------|
| 1. Wat doet de vogel niet? | De vogel niet. |
| 2. Wat doet de kip niet? | |
| 3. Wat doet de boot niet? | |

Een 8 tal dergelijke vragen.



1. De vogel zit in de kooi.



2. Hij zit in de bank.



3. Hij leest in een boek.



4. Hij springt in de kali.



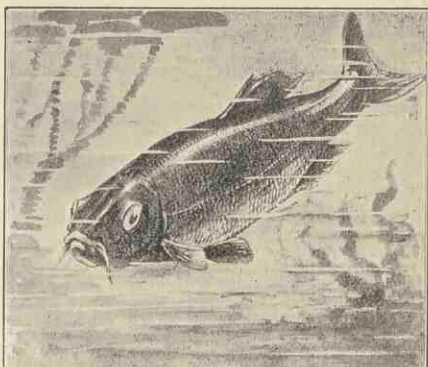
5. Hij vaart in een boot.



6. De vlieger hangt in een boom.



7. Het water is in de kan.



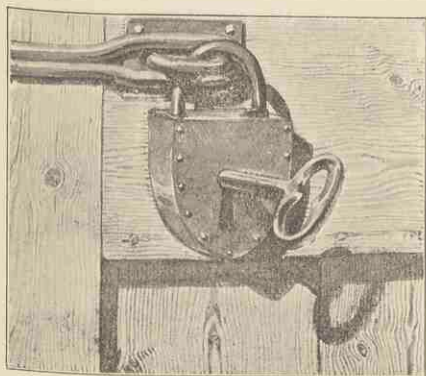
8. De visch zwemt in het water.



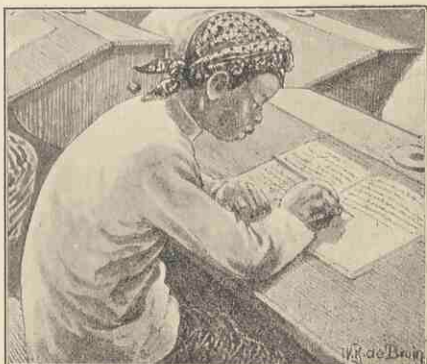
9. De tafel staat in de kamer.



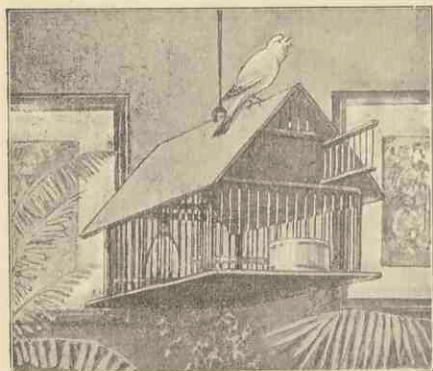
10. De hond is in het hok.



11. De sleutel is in het slot.



12. Hij schrijft in een schrift.



1. De vogel zit op de kooi.



2. De aap klimt op het dak.



3. De kip zit op het nest.



4. Hij slaapt op een mat.



5. Het kind zit op de grond.



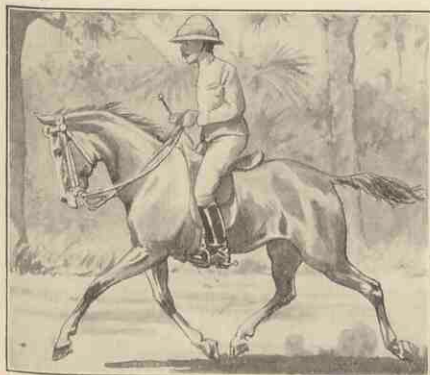
6. Hij schrijft op de lei.



7. Hij zit op een stoel.



8. Het glas staat op de tafel.



9. De heer rijdt op een paard.



10. De flesch staat op het hoofd.



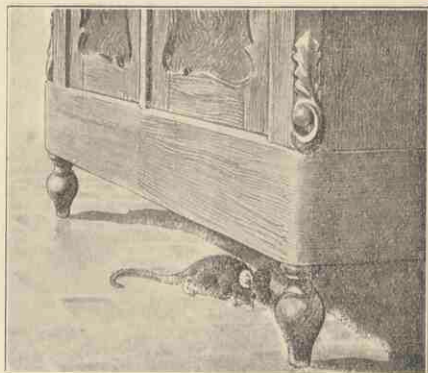
11. Hij blaast op de trompet.



12. De klok staat op de kast.



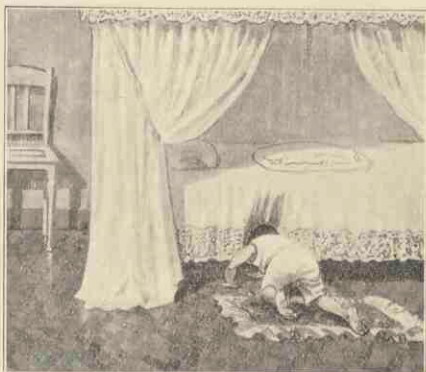
1. De bal rolt onder de kast.



2. De muis loopt onder de kast.



3. De jongen zit onder de tafel.



4. Het kind kruipt onder het bed.



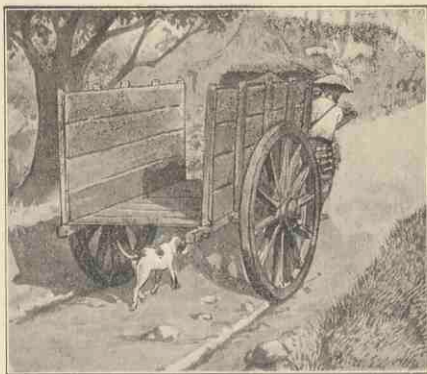
5. Hij baadt onder de pantjoeran.



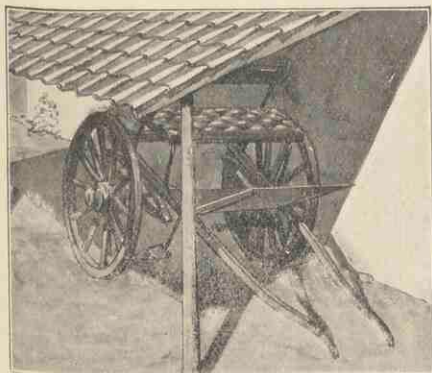
6. De kip zit onder de mand.



7. Zij loopt onder de pajong.



8. De hond loopt onder de kar.



9. De bendy staat onder een dak.



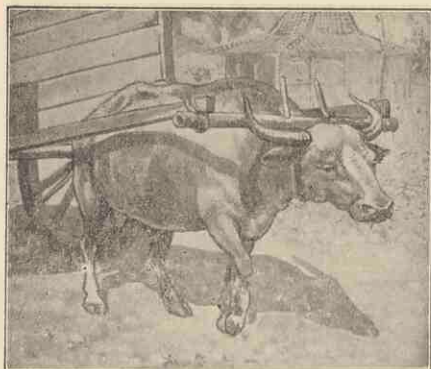
10. De koelie slaapt onder een boom.



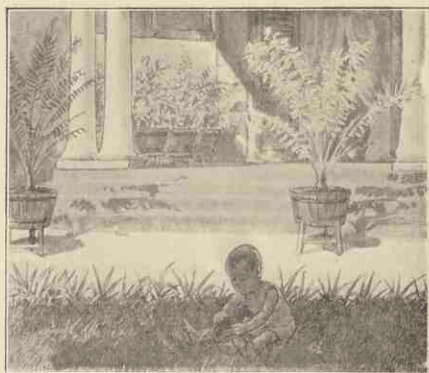
11. Het boek ligt onder de lei.



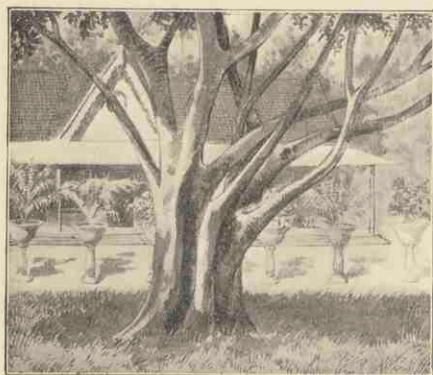
12. Het ei ligt onder de kip.



1. De karbouw loopt voor de kar.



2. Het kind speelt voor het huis.



3. De boom staat voor het huis.



4. De huisjongen staat voor de kast.



5. De kebon zit voor mevrouw.



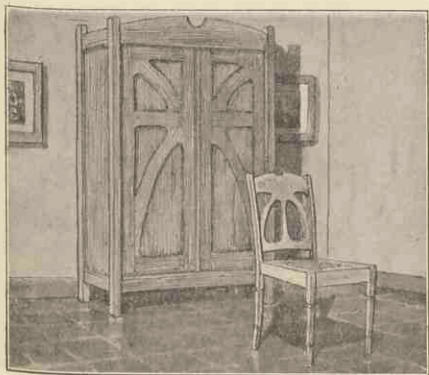
6. De onderwijzer zit voor de school



7. De baboe ligt voor het bed.



8. De hond ligt voor de deur.



9. De stoel staat voor de kast.



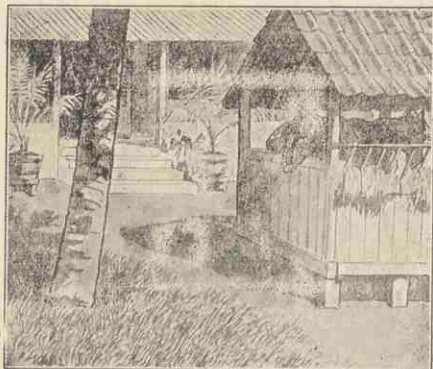
10. De kar staat voor de toko.



11. Het bord staat voor het meisje.



12. De koetsier staat voor het paard.



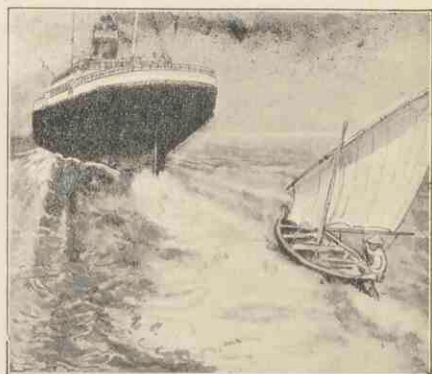
1. De stal staat achter het huis.



2. Het kind staat achter het scherm.



3. De man loopt achter de bar.



4. De prauw vaart achter de boot.



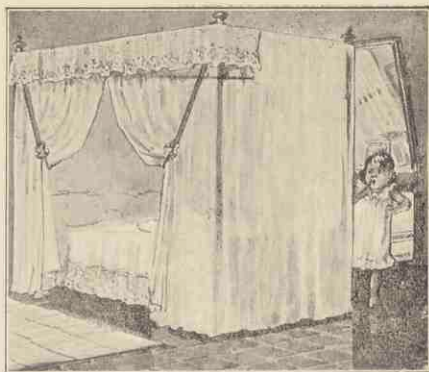
5. De oppasser loopt achter de wedana.



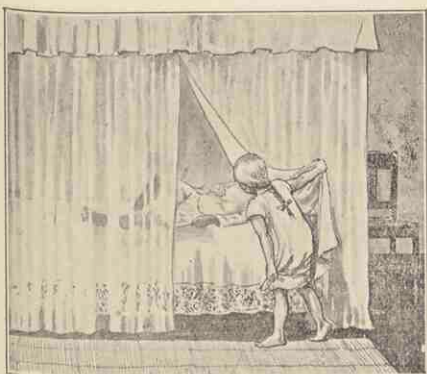
6. De hond zwemt achter de gans.



7. De hond loopt achter de man.



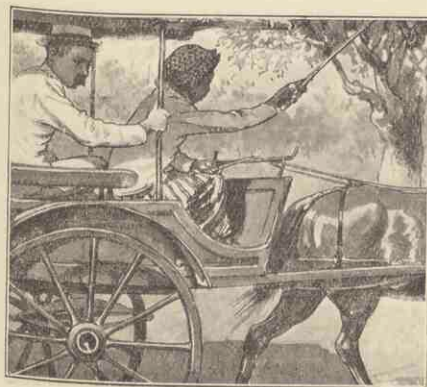
8. Het meisje staat achter het bed.



9. Hij slaapt achter de klamboe.



10. Setidjo zit achter Kromo.



11. De heer zit achter de koetsier.



12. De tijtjak kruipt achter de spiegel.



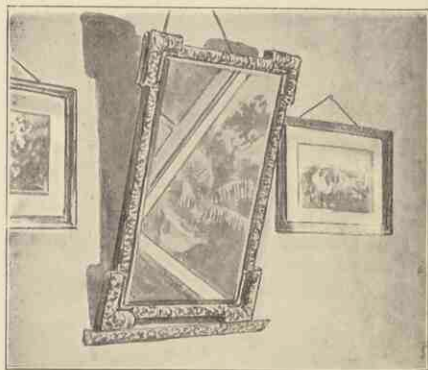
1. De ladder staat tegen de boom.



2. De man leunt tegen de muur.



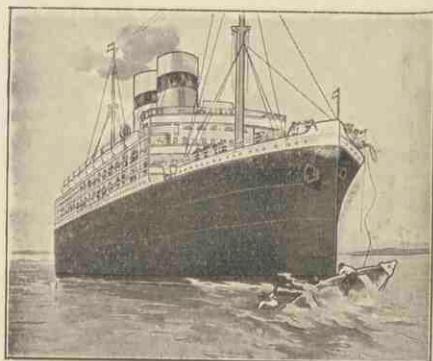
3. De kar rijdt tegen een paal.



4. De spiegel hangt tegen de muur.



5. De bal rolt tegen de bank.



6. De boot vaart tegen de prauw.



7. De blinde loopt tegen een boom.



8. De hond blaft tegen het kind.



9. Het kind slaat tegen de muur.



10. De tijtjak loopt tegen de kast.



11. De jongen schopt tegen de deur.



12. De fiets staat tegen een boom.



1. Hij valt over een steen.



2. Hij springt over de kali.



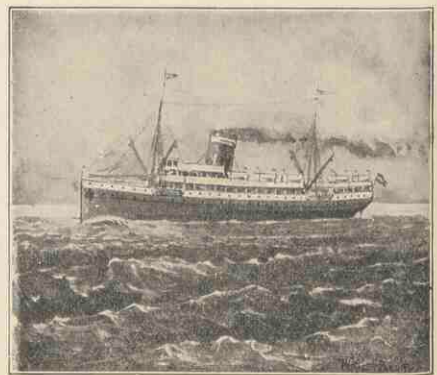
3. De vogel vliegt over het huis.



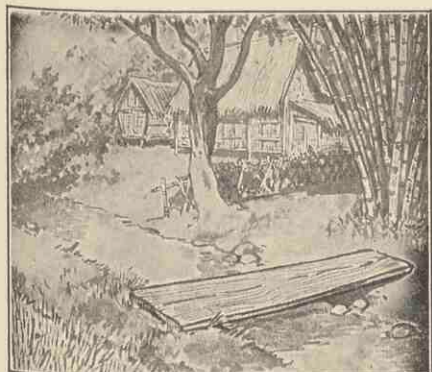
4. De hond zwemt over de kali.



5. De heer rijdt over de brug



6. De boot vaart over de zee.



7. De plank ligt over de kali.



8. De bal rolt over de vloer.



9. Het kind rolt over de mat.



10. Het meisje springt over een touw.



11. De jas hangt over de stoel.



12. De dief klimt over de pagger.

N^o. 26.**In.***Overschrijven de onderschriften van de plaatjes op blz. 22 en 23.*N^o. 27.**Op.***Overschrijven de onderschriften van de plaatjes op blz. 24 en 25.*N^o. 28.*Idem met* **Onder** *op blz. 26 en 27.*N^o. 29.*Idem met* **Voor** *op blz. 28 en 29.*N^o. 30.*Idem met* **Achter** *op blz. 30 en 31.*N^o. 31.*Idem met* **Tegen** *op blz. 32 en 33.*N^o. 32.*Idem met* **Over** *op blz. 34 en 35.*N^o. 33.*Zie de plaatjes op blz. 22 en 23.*

1. Waar zit de vogel in? Waarin zit de vogel?
 2. Waar zit ik in? Waarin zit ik?
 3. Waar lees ik in? *enz. tot 12.*
-

N^o. 34.*Zie de plaatjes op blz. 24 en 25.*

1. Waar zit de vogel op? Waarop zit de vogel?
Zoo doorgaan tot 12.
-

N^o. 35.*Zie de plaatjes op blz. 26 en 27.*

1. Waar rolt de bal onder? Waaronder rolt de bal?
-

N^o. 36.*Zie de plaatjes op blz. 28 en 29.*

1. Waar loopt de karbouw voor?
Waarvoor loopt de karbouw?
-

N^o. 37.*Zie de plaatjes op blz. 30 en 31.*

1. Waar staat de stal achter?
Waarachter staat de stal?
-

N^o. 38.*Zie de plaatjes op blz. 32 en 33.*

1. Waar staat de ladder tegen?
Waartegen staat de ladder?
-

N^o. 39.*Zie de plaatjes op blz. 34 en 35.*

1. Waar valt hij over? Waarover valt hij?
-

N^o. 40.*Zie de plaatjes op blz. 22 en 23.*

- | | | |
|-----|--------------------------|------------------------------|
| 1. | Zit de vogel in de kooi? | Ja, de vogel zit in de kooi. |
| 2. | ? | Ja, hij zit in de bank. |
| 3. | ? | Ja, hij leest in een boek. |
| 4. | ? | Ja, |
| 5. | ? | Ja, |
| 6. | ? | Ja, |
| 7. | ? | Ja, |
| 8. | ? | Ja, |
| 9. | ? | Ja, |
| 10. | ? | Ja, |
| 11. | ? | Ja, |
| 12. | ? | Ja, |
-

N^o. 41.*Zie de plaatjes op blz. 24 en 25.*

1. Zit de vogel op de kooi? Ja, de vogel zit op de kooi.
Zoo doorgaan als in oefening 40.
-

N^o. 42.*Zie de plaatjes op blz. 26 en 27.*

1. Rolt de bal onder de kast? Ja, de bal rolt onder de kast.
-

N^o. 43.*Zie de plaatjes op blz. 28 en 29.*

1. Loopt de karbouw voor de kar? Ja, enz.
-

N^o. 44.*Zie de plaatjes op blz. 30 en 31.*

1. Staat de stal achter het huis? Ja, enz.
-

N^o. 45.*Zie de plaatjes op blz. 32 en 33.*

1. Staat de ladder tegen de boom? Ja, enz.
-

N^o. 46.*Zie de plaatjes op blz. 34 en 35.*

1. Valt hij over een steen? Ja, enz.
-

N^o. 47.*Zie de plaatjes op blz. 22 en 23.*

1. Zit de vogel op de kooi?
Neen, de vogel zit niet op de kooi, maar in de kooi.
2. Zit de jongen onder de bank?
3. Springt de jongen over de kali?
4. Staat de tafel voor de kamer?
5. Is de hond voor het hok?

Zie de plaatjes op blz. 24 en 25.

6. Zit de vogel in de kooi?
7. Zit de kip onder het nest?
8. Slaapt hij in een bed?
9. Zit de jongen onder de stoel?
10. Staat het glas onder de tafel?

Zie de plaatjes op blz. 26 en 27.

11. Loopt de muis op de kast?
 12. Zit de jongen op de tafel?
 13. Kruipt het kind op het bed?
 14. Zit de kip achter de mand?
 15. Loopt de hond voor de kar?
 16. Ligt het boek op de lei?
-

Nº. 48.

Zie de plaatjes op blz. 28 en 29.

1. Loopt de karbouw achter de kar?
2. Speelt het kind achter het huis?
3. Ligt de baboe in het bed?
4. Staat de jongen *naast* de kast?
5. Zit de kebon *naast* mevrouw?
6. Staat de kar in de toko?

Zie de plaatjes op blz. 30 en 31.

7. Staat de stal voor het huis?
8. Loopt de man *naast* de kar?
9. Loopt de hond voor de man?
10. Zit de heer *naast* de koetsier?
11. Kruipt de tjitjak op de spiegel?

Zie de plaatjes op blz. 32 en 33.

12. Staat de ladder in de boom?
 13. Leunt de man op de muur?
 14. Hangt de spiegel op de muur?
 15. Vaart de boot *naast* de prauw?
 16. Staat de fiets voor de boom?
-

N^o. 49.*Invullen :*

1. De ladder staat — de boom.
2. Het kind zit — de slendang.
3. De visch zwemt — het water.
4. Het paard loopt — de kar.
5. De blinde loopt — de boom.
6. Het kind slaapt — het bed.
7. De bal rolt — de kast.
8. Ik schrijf — een schrift.
9. De vlieger hangt — de boom.
10. Het ei ligt — de kip.
11. Het ei ligt — het nest.
12. De baboe ligt — het bed.
13. De stal staat — het huis.
14. Ik baad — de pantjoeran.
15. Ik zit — de stoel.
16. Jij zit — de bank.
17. Ik slaap — de klamboe.
18. De plank ligt — de kali.
19. De hond blaft — het kind.
20. De spiegel hangt — de muur.

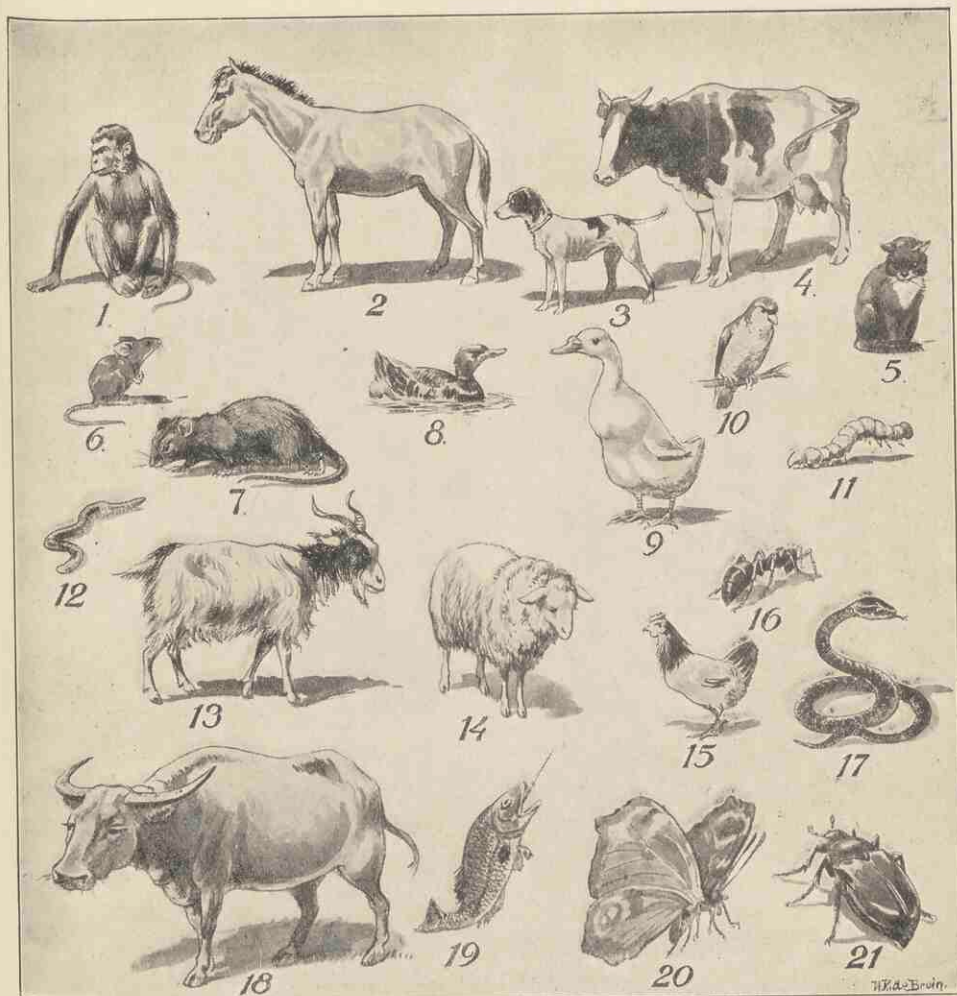
N^o. 50.**Wat?**

1. De karbouw trekt —.
2. De klerk schrijft —.
3. De jager schiet —.
4. Het meisje plukt —.
5. De jongen slaat —.
6. Hij schopt —.
7. Ik vul —.
8. De heer rookt —.
9. De visscher vangt —.
10. De naaister naait —.
11. De kokkin bakt —.
12. De baboe draagt —.
13. De meid strijkt —.
14. De grasman snijdt —.
15. De heer leest —.

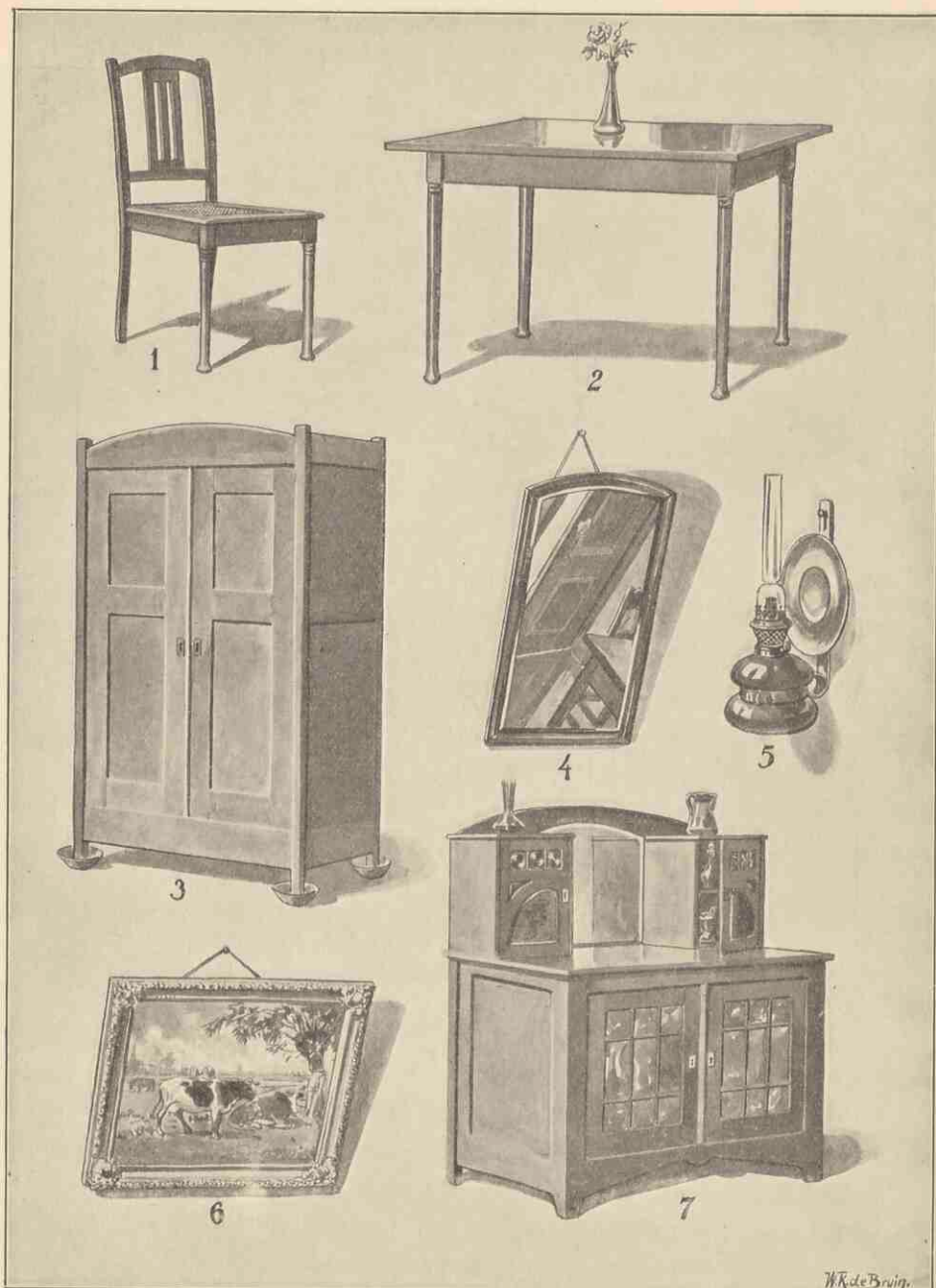
N^o. 51.

1. Een vogel zit *in de kooi*. In de kooi zit een vogel.
2. Een jongen zit *in de bank*.
3. Een vlieger hangt *in een boom*.
4. De tafel staat *in de kamer*.
5. Ik schrijf *in een schrift*.
6. Een vogel zit *op de kooi*.
7. Een kip zit *op het nest*.

8. Ik schrijf *op een lei.*
 9. Een man zit *op een stoel.*
 10. Een glas staat *op de tafel.*
 11. Een karbouw loopt *voor een kar.*
 12. Een hond ligt *voor de deur.*
 13. De stal staat *achter het huis.*
 14. Een stoel staat *voor de kast.*
 15. Een ladder staat *tegen een boom.*
 16. Een plank ligt *over de kali.*
 17. Een dief klimt *over de pagger.*
 18. De vogel vliegt *over het huis.*
 19. Een spiegel hangt *tegen de muur.*
 20. Een jongen zit *onder de tafel.*
-



- | | | | |
|---------------|----------------|------------------|------------------|
| 1. Een aap. | 7. Een rat. | 13. Een geit. | 19. Een visch. |
| 2. Een paard. | 8. Een eend. | 14. Een schaap. | 20. Een vlinder. |
| 3. Een hond. | 9. Een gans. | 15. Een kip. | 21. Een tor. |
| 4. Een koe. | 10. Een vogel. | 16. Een mier. | |
| 5. Een kat. | 11. Een rups. | 17. Een slang. | |
| 6. Een muis. | 12. Een worm. | 18. Een karbouw. | |



W. K. de Bruijn.

1. Een stoel.
2. Een tafel.

3. Een kast.
4. Een spiegel.

5. Een lamp.
6. Een schilderij.

7. Een buffet.

N^o. 52.**Dieren.**

Wat is dit? Dit is een aap.

Zoo vraag en antwoord opschrijven.

N^o. 53.

Dit — dat.

1. Dit is een aap en dat is een paard.
2. Dit is een hond en dat

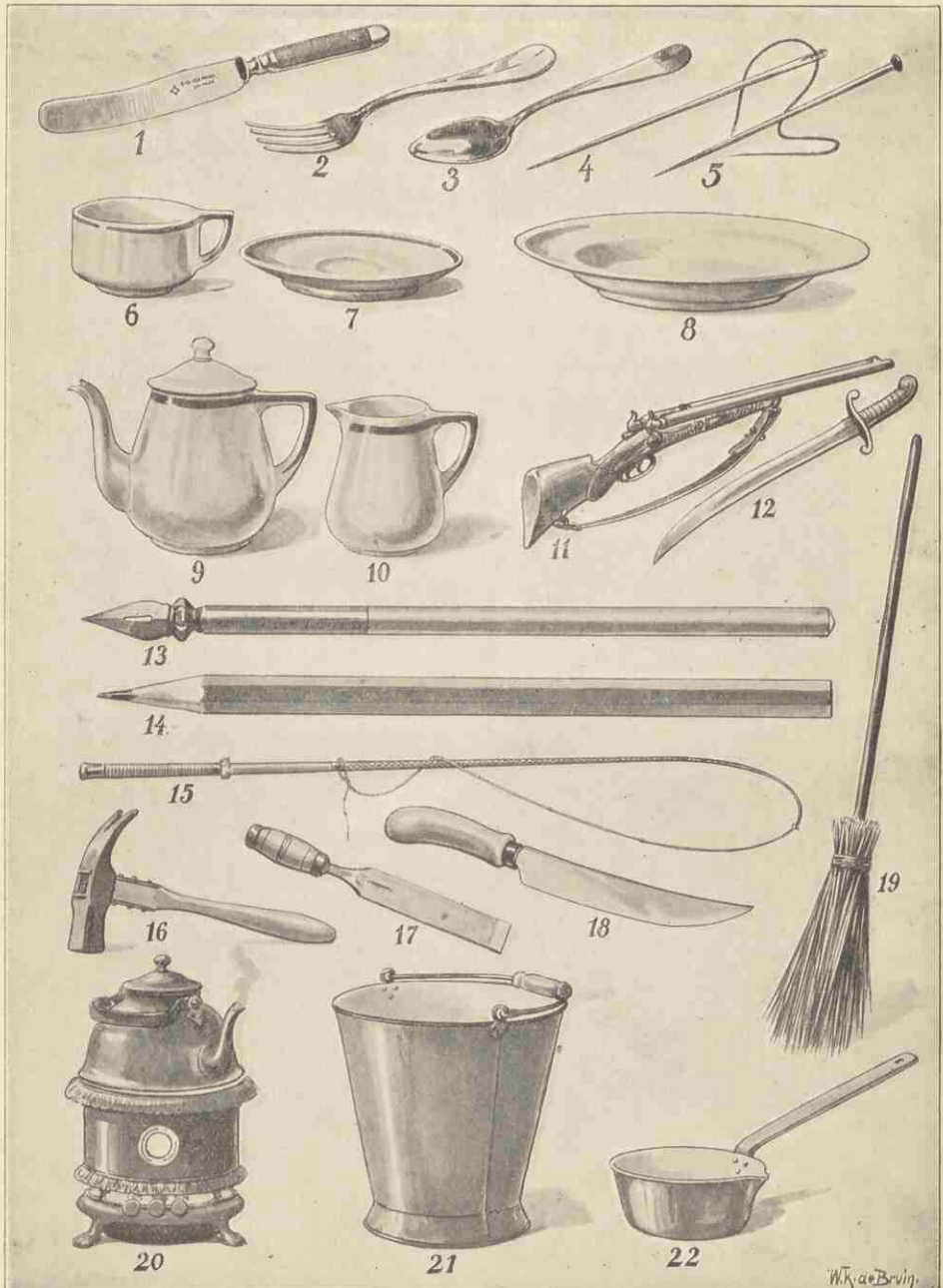
N^o. 54.

Dingen uit het huis.

1. Wat is dit? Dit is

N^o. 55.

Dit is een stoel en dat is een tafel.



N^o. 56.**Verschillende dingen.***Schrijf over :*

- | | | |
|--------------------|------------------|------------------|
| 1. Een mes. | 9. Een theepot. | 17. Een beitel. |
| 2. Een vork. | 10. Een kan. | 18. Een kapmes. |
| 3. Een lepel. | 11. Een geweer. | 19. Een bezem. |
| 4. Een naald. | 12. Een sabel. | 20. Een komfoor. |
| 5. Een speld. | 13. Een pen. | 21. Een emmer. |
| 6. Een kopje. | 14. Een potlood. | 22. Een pan. |
| 7. Een schoteltje. | 15. Een zweep. | |
| 8. Een bord. | 16. Een hamer. | |
-

N^o. 57.

Wat is dit? Dit is een mes.

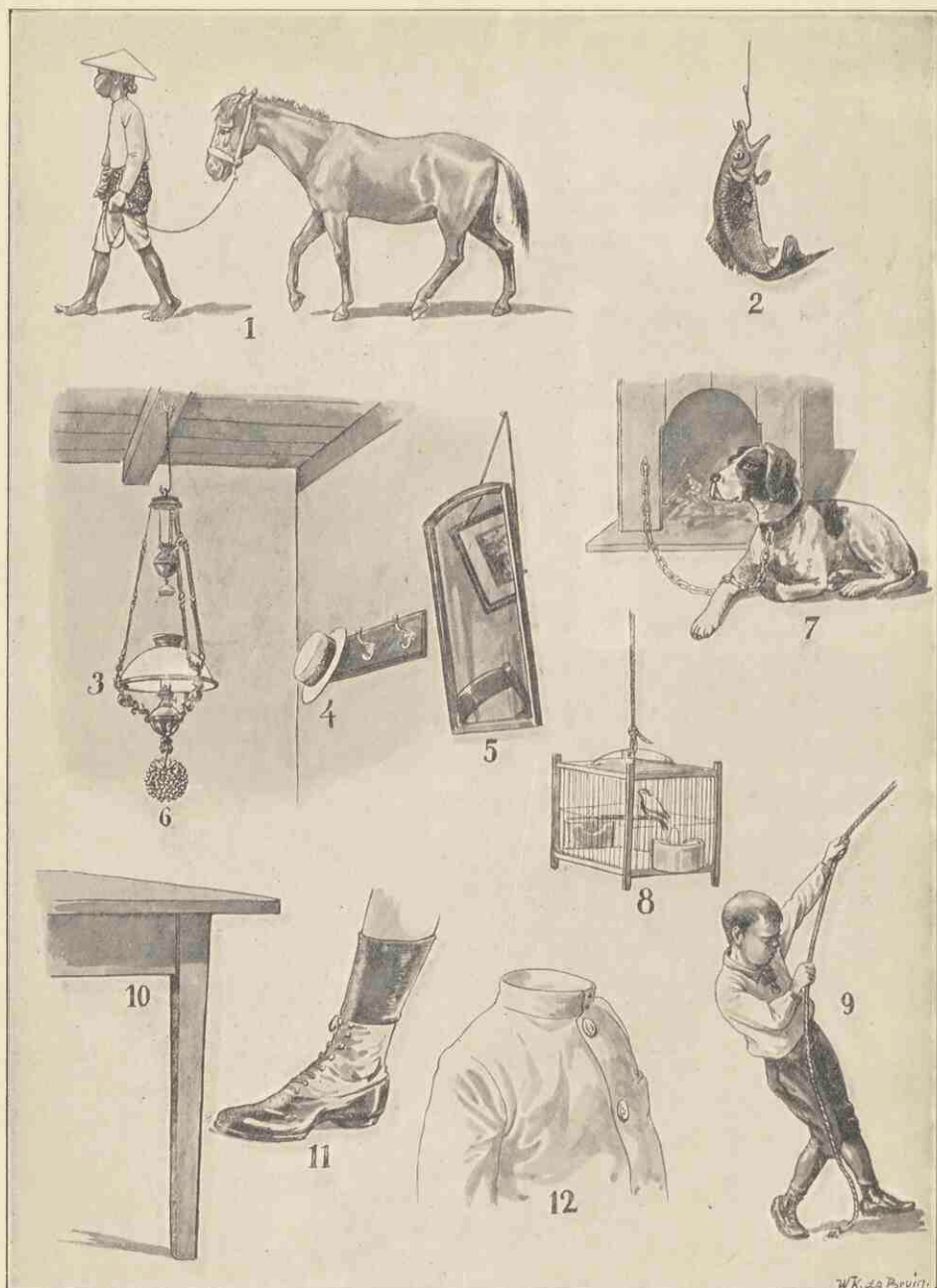
N^o. 58.

1. Dit is een mes en dat is een vork.
-



N^o. 59.*Zie de plaatjes op de vorige bladzijde.***Waar?**

- | | | | | |
|-----|---------------------------|-----------|--------|-----------|
| 1. | Waar staat de stoel? | | voor | |
| 2. | Waar staat de tafel? | | in | |
| 3. | Waar ligt de vork? | | naast | |
| 4. | Waar ligt de hond? | | voor | |
| 5. | Waar staat het kopje? | | op | |
| 6. | Waar hangt de schilderij? | | tegen | |
| 7. | Waar zwemt de visch? | | in | |
| 8. | Waar loopt de hond? | | achter | |
| 9. | Waar staat de fiets? | | tegen | |
| 10. | Waar zit de kip? | | op | |
| 11. | Waar slaapt de baboe? | | voor | |
| 12. | Waar zit het kind? | | onder | |
-



N^o. 60.*Schrijf over:*

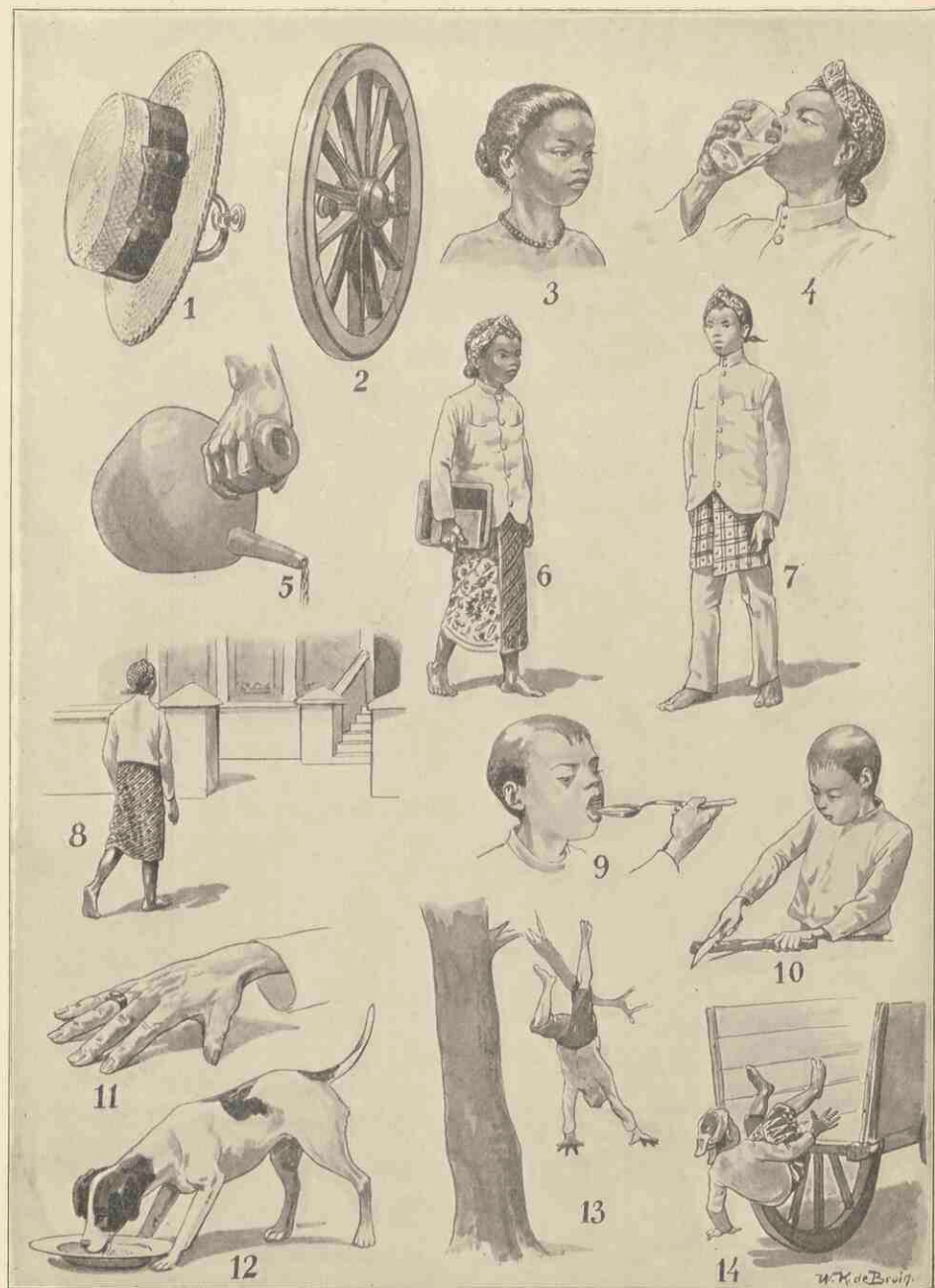
1. Het paard loopt aan een touw.
 2. De visch hangt aan een haak.
 3. De lamp hangt aan de zolder.
 4. De hoed hangt aan de kapstok.
 5. De spiegel hangt aan een spijker.
 6. Een bloem hangt aan de lamp.
 7. De hond ligt aan een ketting.
 8. De kooi hangt aan een touw.
 9. De jongen trekt aan een touw.
 10. De poot zit aan de tafel.
 11. De schoen is aan de voet.
 12. De knoop zit aan de jas.
-

N^o. 61.

1. Loopt het paard aan een touw?
 2. Hangt de visch aan een haak? *enz.*
-

N^o. 62.

1. *a.* Waaraan loopt het paard?
b. Waar loopt het paard aan?
 2. *a.* Waaraan hangt de visch?
b. Waar hangt de visch aan?
-



Om — naar — uit — met — van.*Schrijf over:*

1. Het lint is *om* de hoed.
2. De band is *om* het wiel.
3. De ketting is *om* de hals.
4. Hij drinkt *uit* een glas.
5. Het water loopt *uit* de tuit.
6. Hij gaat *naar* de school.
7. De huisjongen gaat *naar* de toko.
8. De man gaat *naar* de missigit.
9. Hij eet *met* een lepel.
10. Hij snijdt *met* een mes.
11. De ring is *om* de vinger.
12. De hond eet *van* een bord.
13. Hij valt *uit* de boom.
14. Hij valt *van* de kar.

N^o. 64.**Vraag en Antwoord.**

- | | | |
|--|---|---------------------|
| <ol style="list-style-type: none"> 1. a. Waar is het lint om? b. Waarom is het lint? 2. a. Waar is de band om? b. Waarom is de band? 3. a. Waar is de ketting om? <i>enz.</i> | } | Het lint is |
|--|---|---------------------|

N^o. 65.

1. Is het lint om de hoed? Ja, het lint is om de hoed.

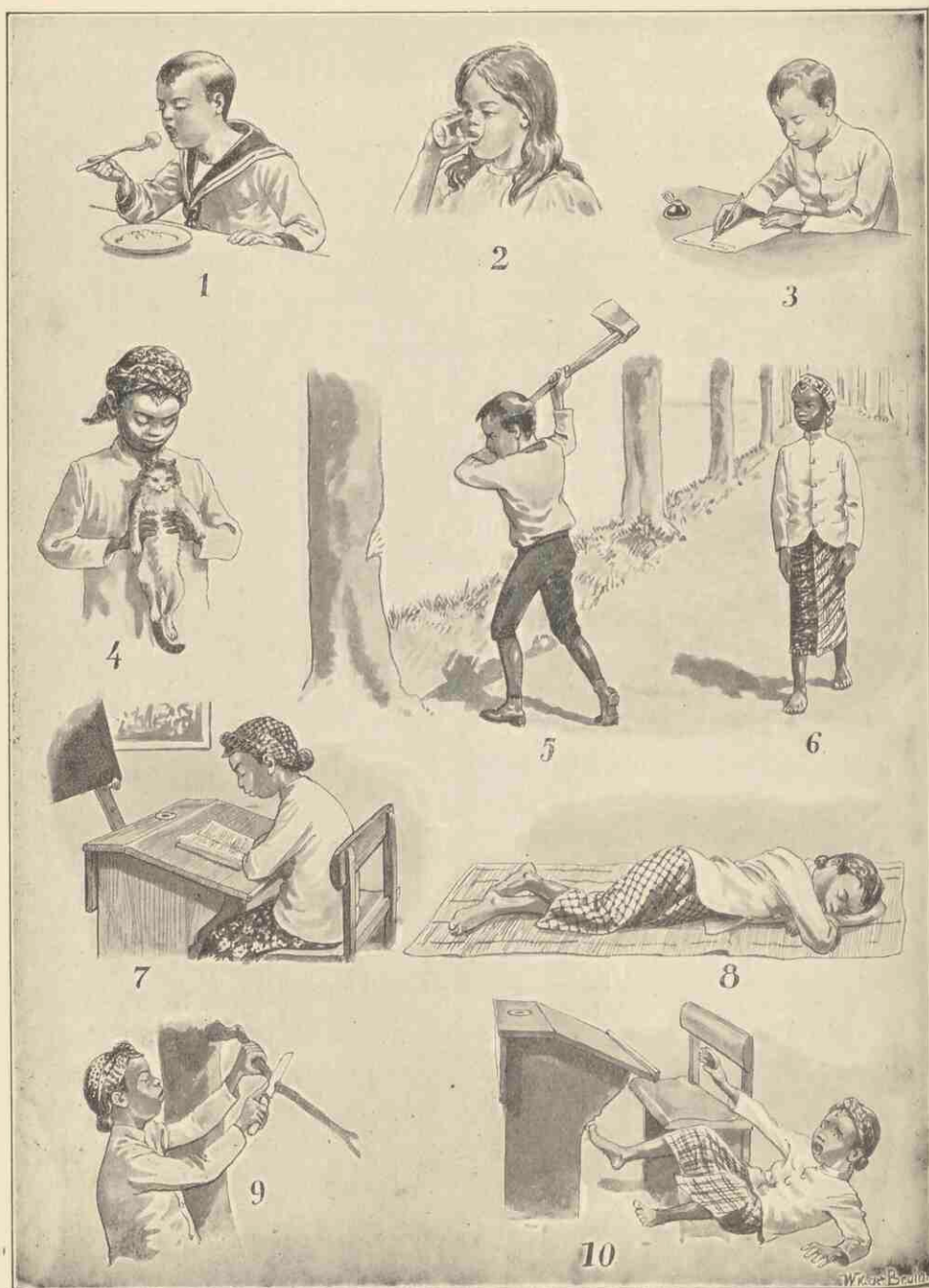


N^o. 66.*Schrijf over :*

1. De kat vangt een muis.
 2. De eend zwemt in het water.
 3. De gans loopt op het erf.
 4. De rups kruipt op het blad.
 5. De worm kruipt over de grond.
 6. De vogel vliegt naar de vlinder.
 7. De hond speelt met de kat.
 8. Het mes ligt naast de vork.
 9. Hij drinkt uit een gendie.
 10. Hij slaat met een hamer.
 11. Hij schrijft met een pen.
 12. Hij hakt met een bijl.
 13. Hij veegt met een bezem.
 14. Hij zaagt met een zaag.
 15. Hij schiet met een geweer.
-

N^o. 67.**Vraag en Antwoord.**

1. Vangt de kat een muis? Ja, de kat vangt een muis.
-





11



12



13



14



15



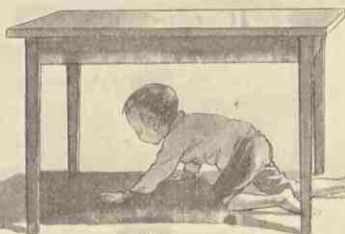
16



17



19



18



20

Zie de plaatjes op blz. 56 en 57.

Nu alleen vragen.

1. Eet hij met een lepel of met een vork?
2. Drinkt zij uit een glas of uit een gendie?
3. Schrijft hij met een pen of met een potlood?
4. Speelt hij met de hond of met de kat?
5. Hakt hij met een bijl of met een hamer?
6. Loopt hij op de weg of in de tuin?
7. Leest hij in de school of in huis?
8. Slaapt hij in een bed of op een mat?
9. Snijdt hij met een mes of met een beitel?
10. Valt hij uit een boom of uit de bank?
11. Klimt hij in de boom of over de pagger?
12. Loopt hij over de plank of in de kali?
13. Leunt hij tegen de muur of tegen de paal?
14. Staat hij op de ladder of op de stoel?
15. Staat hij voor de deur of in de school?
16. Vaart hij in een prauw of op een boot?
17. Zit hij in de bank of op de stoel?
18. Kruipt hij onder het bed of onder de tafel?
19. Leest zij in een krant of in een boek?
20. Zit hij op de vloer of op een stoel?

N^o. 70.*Vul eens in :*

1. De karbouw — een kar. 2. Het meisje — een bloem.
 3. De kat — een muis. 4. De heer — een sigaar. 5. De
 visscher — een visch. 6. De hond — tegen het kind. 7. De
 baboe — een kind. 8. De dief — over de pagger. 9. De
 vogel — in de kooi. 10. De fiets — onder de boom. 11. De
 bal — onder de kast. 12. De kip — op het nest. 13. Het ei
 — onder de kip. 14. De prauw — naar de boot. 15. De
 jongen — met een steen. 16. De eend — in het water.

N^o. 71.*En nu :*

1. Ik — een brief. 2. Ik — in de kali. 3. Ik — onder de
 pantjoeran. 4. Ik — onder het bed. 5. Ik — over een plank.
 6. Ik — met een geweer. 7. Ik — met een pen. 8. Ik — in
 een boom. 9. Ik — uit een boom. 10. Ik — onder een boom.
 11. Ik — in een prauw. 12. Ik — naar de school. 13. Ik —
 op een paard. 14. Ik — van een bord. 15. Ik — uit een glas.

N^o. 72.*Dezelfde oefening met **jij** en **u**.*N^o. 73.*Ook met **hij** en **zij**.*

N^o. 74.*Probeer eens in te vullen :*

1. Hij zit niet op de stoel, maar op de grond.
2. Hij leest niet in de krant, maar
3. Hij slaapt niet op een mat, maar
4. Hij schiet niet op een vlinder, maar
5. Hij vaart niet in de kali, maar.
6. Hij drinkt niet uit een gendie, maar
7. Hij eet niet van een schoteltje, maar
8. Hij gooit niet met een hoed, maar
9. Hij snijdt niet met een beitel, maar
10. Hij klimt niet over de pagger, maar

N^o. 75.*Doe hetzelfde met **jij** en **u**.*N^o. 76.**Geen.***En nu :*

- | | |
|-------------------------|-------------------------|
| 1. Ik lees geen krant. | 7. Ik rook |
| 2. Ik vang | 8. Ik pluk |
| 3. Ik schop | 9. Ik vul |
| 4. Ik schrijf | 10. Ik sla |
| 5. Ik strijk | 11. Ik schiet |
| 6. Ik slacht. | 12. Ik draag |

N^o. 77.**Weer vraag en antwoord.**

- | | |
|------------------------|--|
| 1. Waaruit drink ik? | } Ik drink uit een glas.
Uit een glas drink ik. |
| 2. Waarmee schiet ik? | |
| 3. Waarmee eet ik? | |
| 4. Waarvan eet ik? | |
| 5. Waarop zit ik? | |
| 6. Waaronder kruip ik? | |
| 7. Waarover val ik? | |
| 8. Waarachter zit ik? | |
| 9. Waaronder baad ik? | |
| 10. Waarop schrijf ik? | |

N^o. 78.**En nu de vraag een beetje veranderd.**

1. Waaruit drink ik niet?
2. Waarmee schiet ik niet?

N^o. 79.*En nu nog eens:*

- | | |
|------------------------------|----------------------------------|
| 1. Waarover kruipt de rups? | 7. Waarmee speelt de hond? |
| 2. Waaraan ligt de hond? | 8. Waarin zwemt de eend? |
| 3. Waarover loopt de jongen? | 9. Waaraan hangt de lamp? |
| 4. Waaraan hangt de vrucht? | 10. Waaruit drinkt het kind? |
| 5. Waarvoor loopt het paard? | 11. Waarmee naait de naaister? |
| 6. Waarin zit de vogel? | 12. Waarmee veegt de huisjongen? |

N^o. 80.

Ik *heb* geld.

Jij *hebt* geld. (U *hebt* geld, U *heeft* geld).

Hij *heeft* geld. (Zij *heeft* geld).

Heb ik geld?

Heb je geld? (*Heb* jij geld?)

Heeft hij geld?

Heeft zij geld?

- | | |
|---------------------------|-------------------------|
| 1. Ik heb een mes. | 9. Ik heb een pen. |
| 2. Ik heb een lepel. | 10. Ik heb een potlood. |
| 3. Ik heb een vork. | 11. Ik heb een zweep. |
| 4. Ik heb een kopje. | 12. Ik heb een hamer. |
| 5. Ik heb een schoteltje. | 13. Ik heb een hoed. |
| 6. Ik heb een bord. | 14. Ik heb een paard. |
| 7. Ik heb een glas. | 15. Ik heb een hond. |
| 8. Ik heb een geweer. | |

Deze oefening overschrijven.

 N^o. 81.

1. Heb je een mes? Hebt u een mes?

Zoo doorgaan tot 15.

 N^o. 82.

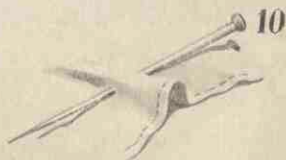
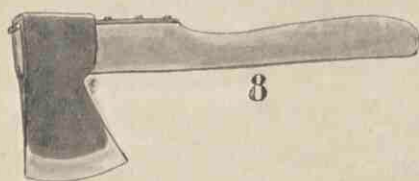
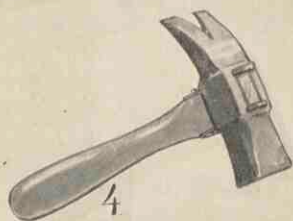
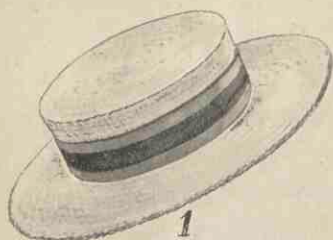
1. Heeft hij een mes? Heeft zij een mes?

 N^o. 83.

- | | |
|-------------------------|------------------------------|
| 1. Ik heb geen mes. | 4. Ik |
| 2. Jij hebt geen lepel. | 5. Jij |
| 3. Hij heeft geen vork. | 6. Hij <i>enz.</i> |

 N^o. 84.

1. Heb jij geen mes? Neen, ik heb geen mes.
-



W. de Bruijn

N^o. 85.**Heeft.***Overschrijven.*

1. De hoed heeft een rand.
 2. Het glas heeft een voet.
 3. De kan heeft een oor.
 4. De hamer heeft een steel.
 5. Het potlood heeft een punt.
 6. Het kopje heeft een oor.
 7. De gendie heeft een tuit.
 8. De bijl heeft een steel.
 9. De tafel heeft een poot.
 10. De speld heeft een kop.
-

N^o. 86.*Ook eens zoo opschrijven:*

1. Een hoed met een rand.
 2. Een glas met een voet, enz.
-

N^o. 87.

- | | |
|-----------------------------------|------------------------|
| 1. Heeft de vlinder een staart? | Neen, de vlinder . . . |
| 2. Heeft de muis een kop? | Ja, de |
| 3. Heeft de koetsier een zweep? | |
| 4. Heeft de huisjongen een bezem? | |
| 5. Heeft de naaister een naald? | |
| 6. Heeft de jager een geweer? | |
| 7. Heeft de klerk een geweer? | |
| 8. Heeft de jongen een lei? | |
| 9. Heeft de heer een sigaar? | |
| 10. Heeft de lepel een steel? | |
-

N^o. 88.**Wie?****Kun je het antwoord zeggen?**

- | | |
|------------------------------|--------------------------------|
| 1. Wie heeft een geweer? | 7. Wie heeft geen geweer? |
| 2. Wie heeft een pen? | 8. Wie heeft geen pen? |
| 3. Wie heeft een paard? | 9. Wie heeft geen paard? |
| 4. Wie heeft een huisjongen? | 10. Wie heeft geen huisjongen? |
| 5. Wie heeft een baboe? | 11. Wie heeft geen baboe? |
| 6. Wie heeft een slendang? | 12. Wie heeft geen slendang? |

N^o. 89.

- | | |
|--|-------------|
| 1. Heb je een lei, of heb je geen lei? | Ja, |
| 2. Heb je een geweer, of ? | |
| 3. Heb je een hoed, of ? | |
| 4. Heb je een potlood, of ? | |
| 5. Heb je een hond, of ? | |
| 6. Heb je een kat, of ? | |
| 7. Heb je een lepel, of ? | |
| 8. Heb je een stoel, of ? | |
| 9. Heb je een kooi, of ? | |
| 10. Heb je een huis, of ? | |

N^o. 90.**Wat?**

- | | |
|-------------------------|------------------------|
| 1. Wat heeft een punt? | 5. Wat heeft een tuit? |
| 2. Wat heeft een voet? | 6. Wat heeft een poot? |
| 3. Wat heeft een steel? | 7. Wat heeft een kop? |
| 4. Wat heeft een oor? | 8. Wat heeft een rand? |

N^o. 91.*Ook:*

1. Een pen heeft een punt. Aan een pen is een punt.

N°. 92.

Ik *ben* groot.

Jij *bent* groot. (u).

Hij *is* groot.

Zij *is* groot.

Ben ik groot?

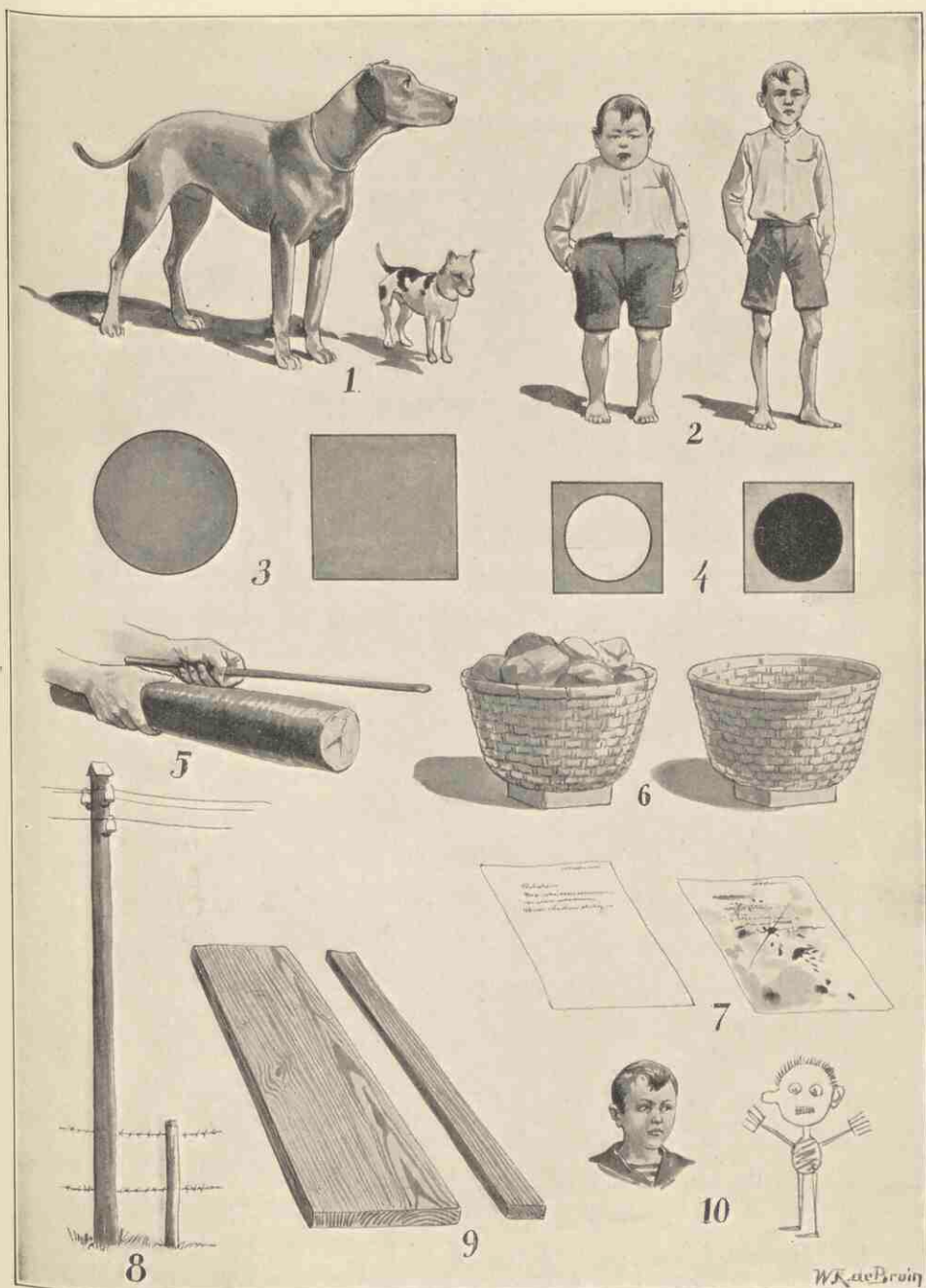
Ben je groot?

Bent u groot? }

Is u groot? }

Is hij groot?

Is zij groot?



Nº. 93.

Zie de plaatjes op blz. 67.

- | | |
|---------------------|---------------------|
| 1. Groot — klein. | 6. Vol — leeg. |
| 2. Dik — mager. | 7. Schoon — vuil. |
| 3. Rond — vierkant. | 8. Hoog — laag. |
| 4. Wit — zwart. | 9. Breed — smal. |
| 5. Dik — dun. | 10. Mooi — leelijk. |

Nº. 94.

Hoe ben je ?

- | | |
|---------------------------|--------------|
| 1. Ben je groot of klein? | Ik ben . . . |
| 2. Ben je dik of mager? | |
| 3. Ben je vuil of schoon? | |

Ook:

- | | | |
|---------------------------|------------|------------|
| 1. Is hij groot of klein? | 2. | 3. |
| 1. Bent u groot of klein? | 2. | 3. |
| 1. Is u groot of klein? | 2. | 3. |

Nº. 95.

Hoe ?

1. Is de lei vuil of schoon?
2. Is de berg hoog of laag?
3. Is de koe vet of mager?
4. Is de flesch vol of leeg?
5. Is de jas wit of zwart?
6. Is de jas vuil of schoon?
7. Is de tafel rond of vierkant?
8. Is de heer groot of klein?
9. Is de kooi groot of klein?
10. Is het kind mooi of leelijk?

N^o. 96.**Hoe?**

- | | |
|-----------------------|-----------------------|
| 1. Hoe is de bal? | 11. Hoe is de pagger? |
| 2. Hoe is de tafel? | 12. Hoe is het erf? |
| 3. Hoe is de jas? | 13. Hoe is de boot? |
| 4. Hoe is de bloem? | 14. Hoe is de muis? |
| 5. Hoe is de school? | 15. Hoe is de prauw? |
| 6. Hoe is de vinger? | 16. Hoe is de ring? |
| 7. Hoe is het bord? | 17. Hoe is de boom? |
| 8. Hoe is de koe? | 18. Hoe is het touw? |
| 9. Hoe is de flesch? | 19. Hoe is de rand? |
| 10. Hoe is het water? | 20. Hoe is het bord? |

N^o. 97.

- | | |
|--------------------------|-------------------------|
| 1. Sterk — zwak. | 4. Slim — dom. |
| 2. Zwaar — licht. | 5. Scherp — bot. |
| 3. Rijk — arm. | |

1. Een prauw is niet groot, maar
2. Een bord is niet vierkant, maar
3. Een steen is niet licht, maar
4. Een wiel is niet vierkant, maar
5. Een vinger is niet dik, maar
6. Een lint is niet breed, maar
7. Een kerk is niet klein, maar
8. Een hals is niet dik, maar
9. De lei is niet vuil, maar
10. De gendie is niet leeg, maar
11. De eend is niet groot, maar
12. De hamer is niet licht, maar
13. Een paard is niet zwak, maar
14. Een heer is niet arm, maar
15. Een hond is niet dom, maar
16. Een mes is niet bot, maar

N°. 98.

1. Hoe is de bal niet? De bal is niet vierkant.
 2. Hoe is de heer niet?
 3. Hoe is de hond niet?
 4. Hoe is de berg niet?
 5. Hoe is de prauw niet?
 6. Hoe is de baboe niet?
 7. Hoe is de muis niet?
 8. Hoe is de lei niet?
 9. Hoe is het mes niet?
 10. Hoe is de boom niet?
-

N°. 99.

1. Ben je dom of knap?
2. Ben je rijk of arm?
3. Ben je zwaar of licht?
4. Ben je vlug of lui?
5. Ben je sterk of zwak?
6. Ben je mooi of leelijk?
7. Ben je breed of smal?
8. Ben je klein of groot?
9. Ben je vuil of schoon?
10. Ben je dik of mager?

Ook met zij.

N^o. 100.**Deze — die. Dit — dat.**

1. Deze tafel is groot, maar die is klein.
2. Deze heer is mager, maar
3. Dit mes is scherp, maar
4. Deze hamer is licht, maar
5. Dit water is vuil, maar
6. Deze boot is klein, maar
7. Deze man is arm, maar
8. Dit glas is klein, maar.
9. Dit glas is leeg, maar
10. Deze hoed is groot, maar.
11. Dit lint is smal, maar
12. Deze lei is schoon, maar
13. Deze steen is zwaar, maar
14. Dit kind is dom, maar
15. Deze plank is smal, maar.

N^o. 101.

- | | |
|--------------------------|------------------|
| 1. De boot is groot. | Een groote boot. |
| 2. De lei is schoon. | Een schoone lei. |
| 3. De flesch is leeg. | |
| 4. De jas is vuil. | |
| 5. De karbouw is sterk. | |
| 6. De man is arm. | |
| 7. De berg is hoog. | |
| 8. De koe is mager. | |
| 9. De tafel is vierkant. | |
| 10. De aap is leelijk. | |
| 11. De bijl is scherp. | |
| 12. De brief is licht. | |

N^o. 102.(Zie N^o. 101).

1. Wat is die boot groot!
 2. Wat is !
- tot 12.*

N^o. 103.

1. Wat een groote boot!
 2. Wat een schoone lei!
- tot 12.*

N^o. 104.

- | | |
|--------------------------|-----------------|
| 1. Het mes is scherp. | Een scherp mes. |
| 2. Het glas is vol. | Een |
| 3. Het lint is breed. | Een |
| 4. Het kind is dom. | |
| 5. Het baadje is vuil. | |
| 6. Het erf is groot. | |
| 7. Het huis is klein. | |
| 8. Het ei is vuil. | |
| 9. Het blad is rond. | |
| 10. Het geweer is zwaar. | |
| 11. Het bord is vol. | |
| 12. Het wiel is rond. | |
| 13. Het touw is sterk. | |
| 14. Het slot is zwaar. | |
| 15. Het schrift is vuil. | |
| 16. Het kopje is leeg. | |
| 17. Het paard is sterk. | |
| 18. Het bed is groot. | |
| 19. Het boek is dik. | |
| 20. Het erf is groot. | |

N^o. 105.*(Zie N^o. 104).*

1. Het scherpe mes. Een scherp mes.

N^o. 106.

1. Wat is dit mes scherp!
2. Wat is dit glas vol!

*Doorgaan tot 20.*N^o. 107.

1. Wat een scherp mes!
2. Wat een vol glas!

*Doorgaan tot 20.*N^o. 108.**Van.**

1. De rand van de hoed is breed.
2. Het wiel van de kar is
3. De punt van de pen is
4. Het oor van het kopje is
5. De poot van de tafel is
6. De huisjongen van de heer is
7. De tuin van het huis is
8. Het glas van mama is
9. Het bord van het kind is
10. De lei van het meisje is

N^o. 109.*Zeg het ook eens zoo:*

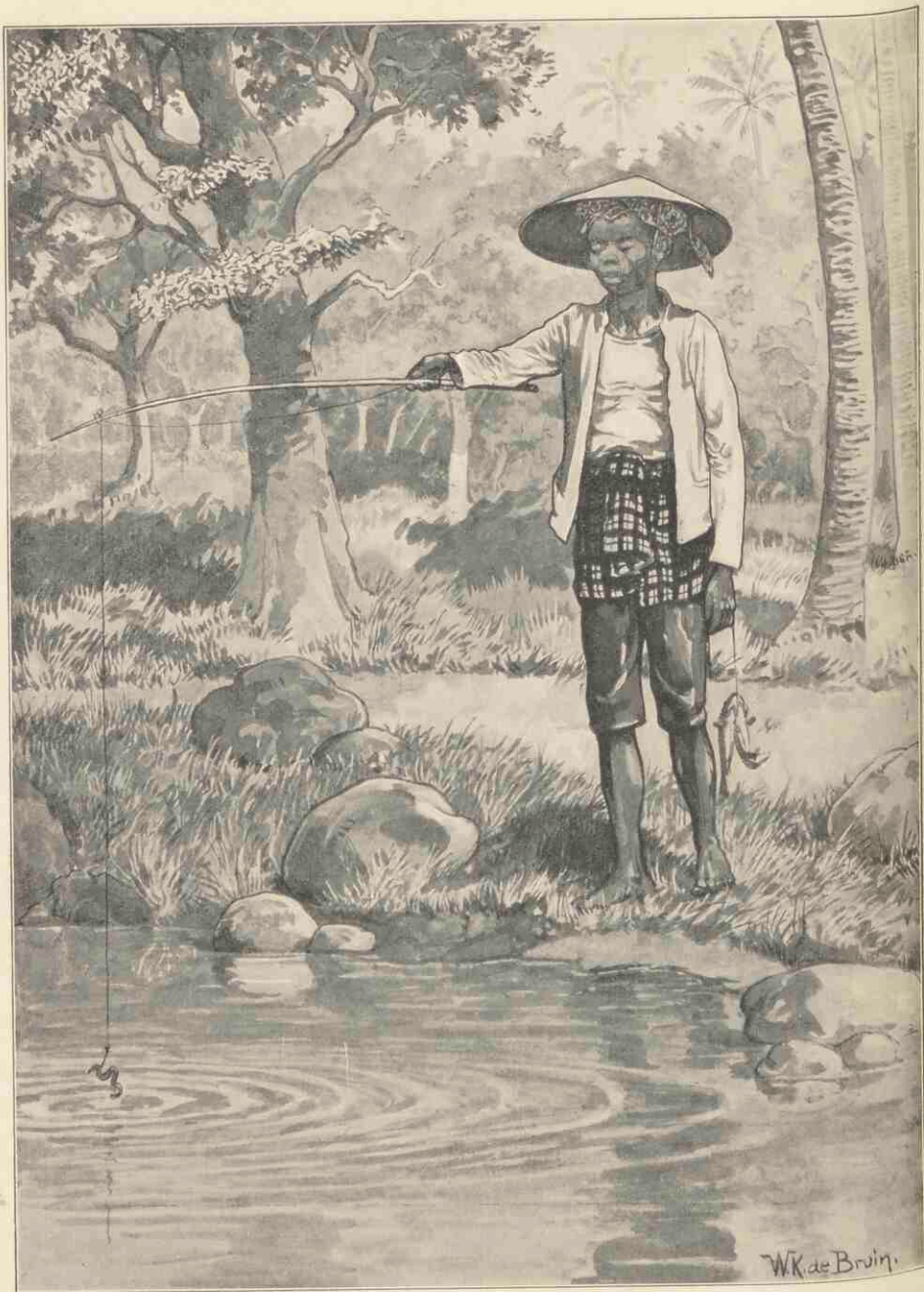
1. De hoed heeft een breede rand.
2. De kar heeft
3.

HERHALING.



N^o. 110.

1. Wat is *dit*?
 2. Waaraan ligt *hij*?
 3. Wat is *op* de paal?
 4. Wat doet hij *in* dat hok?
 5. Wat eet *de* aap?
 6. Ben je bang voor een aap?
-



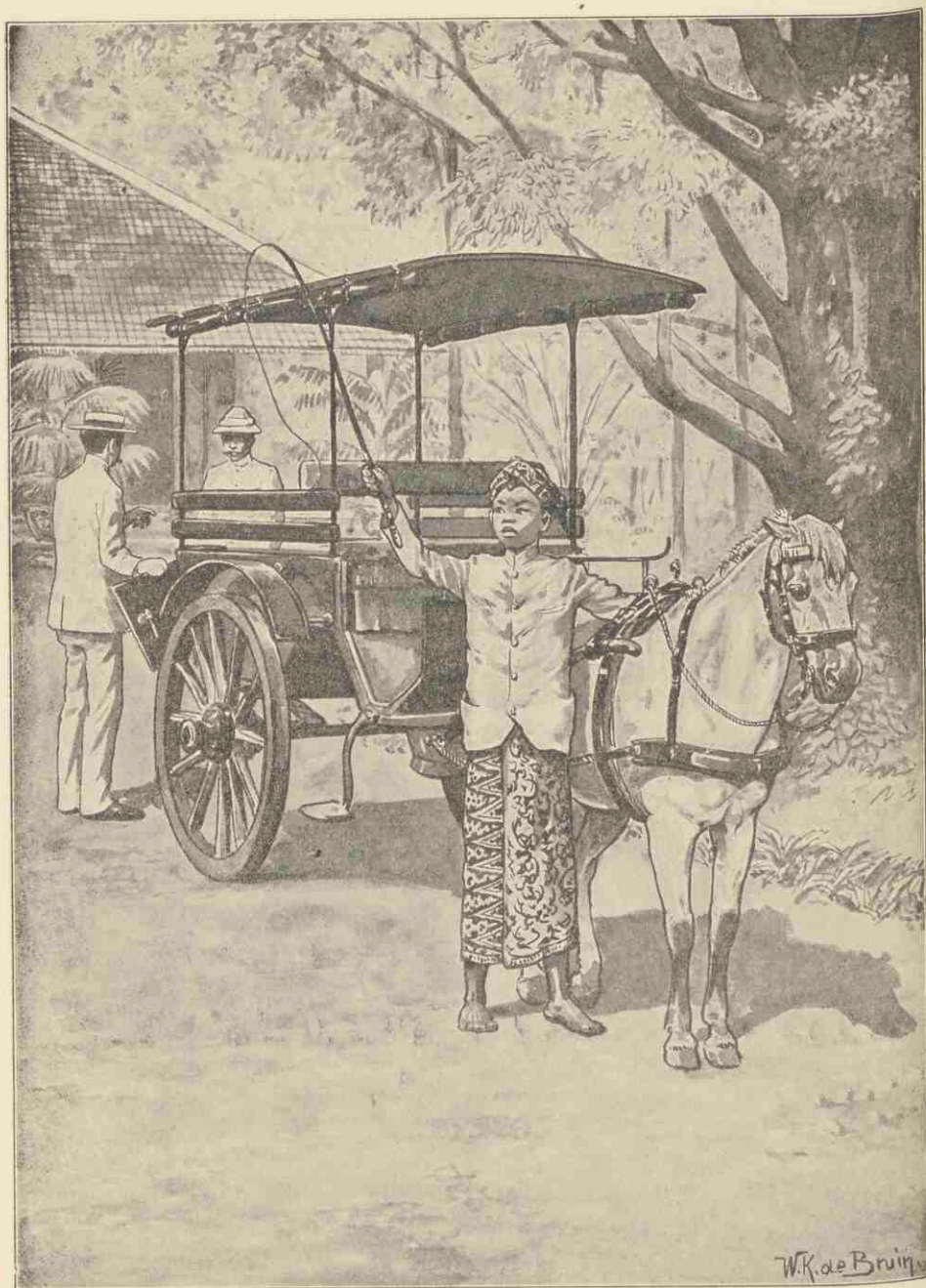
Nº. 111.

1. Wat doet *die* man?
 2. Waarmee doet hij *dat*?
 3. Wat zit *aan* die haak?
 4. Wie bijt in de worm?
 5. Wat doet *de* man met de visch?
-



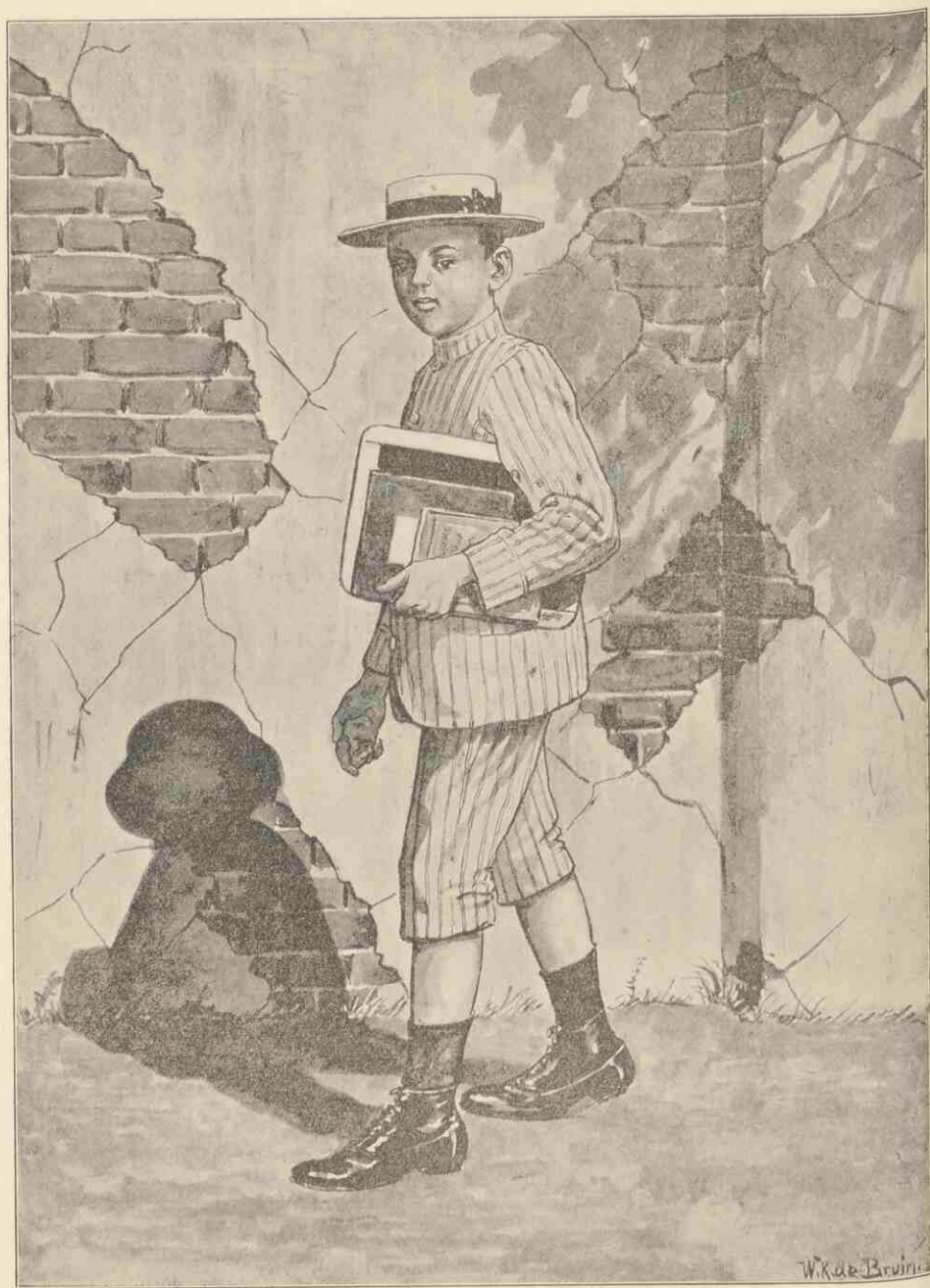
N^o. 112.

1. Wie is *dat*?
 2. Wat draagt *zij*?
 3. Waarin zit *het* kind?
 4. Waar loopt *de* baboe met het kind?
 5. Wat heeft *zij* *boven* het hoofd?
-



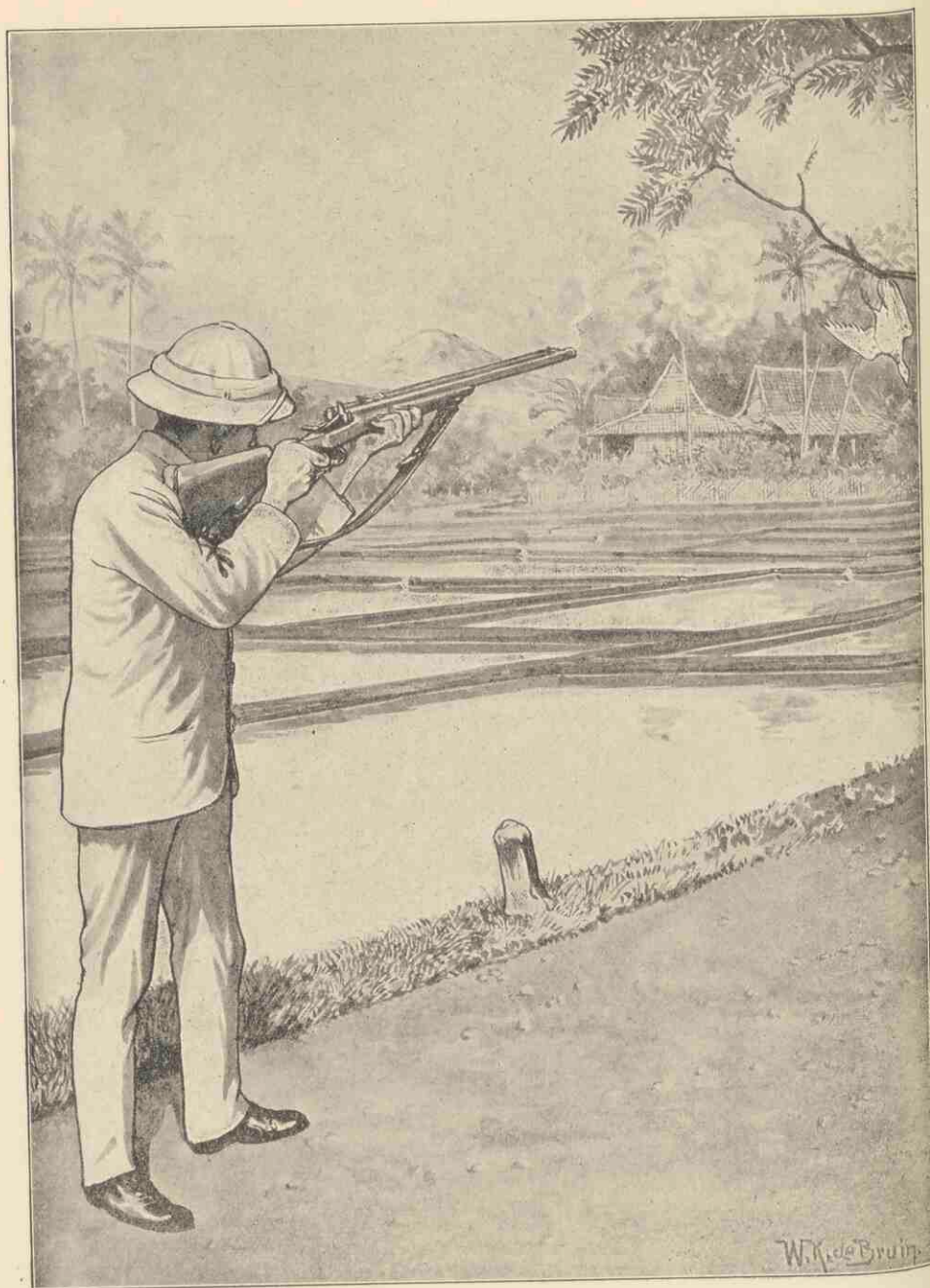
N°. 113.

1. Wie is *dit*?
 2. Waar staat *hij*?
 3. Wat heeft *hij* in de hand?
 4. Wat doet hij *met* de zweep?
 5. Wat trekt *het* paard?
 6. Waar is *de* kar?
 7. Zit *de* heer in de kar?
 8. Waar is *die*?
-



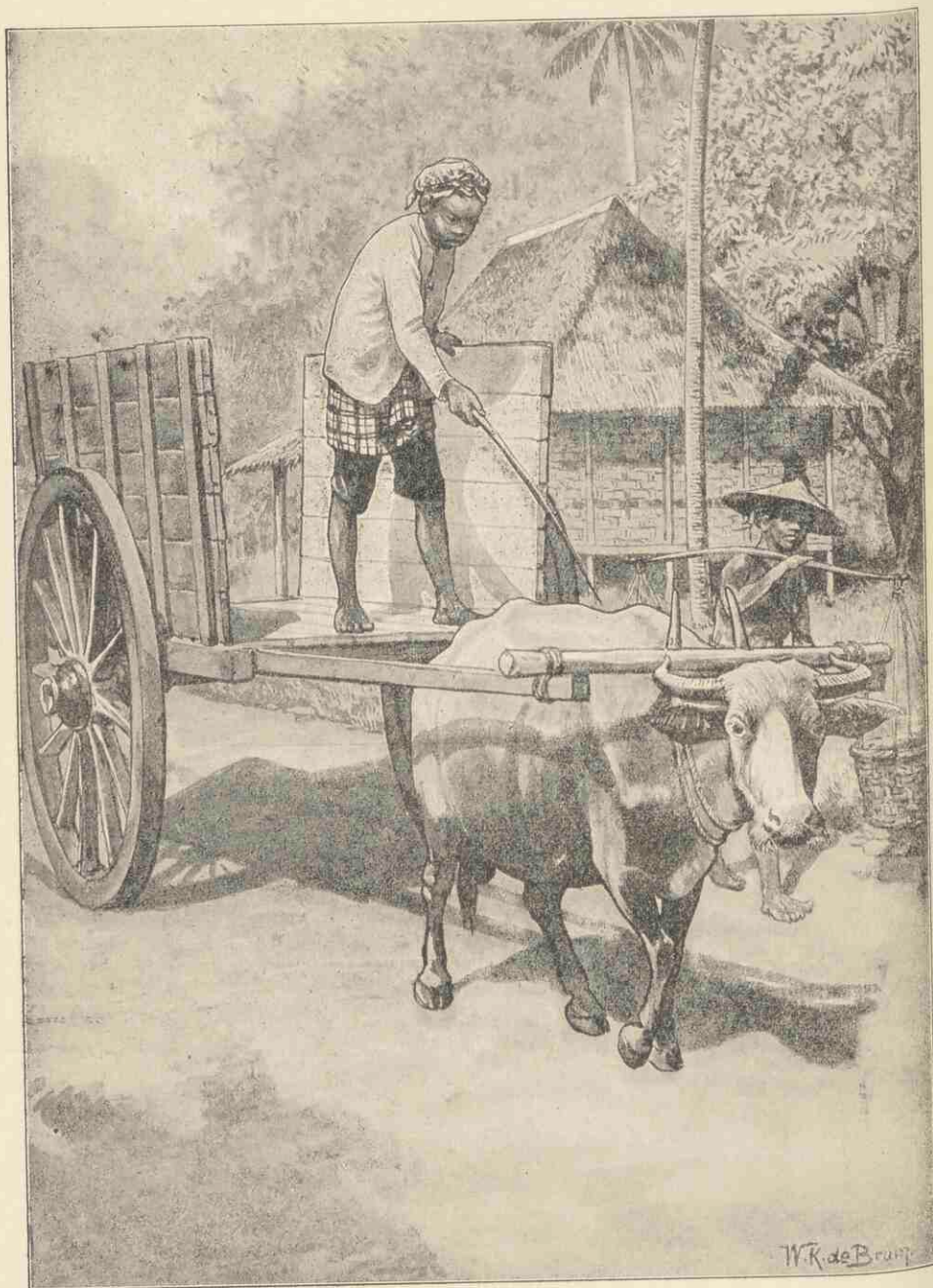
N^o. 114.

1. Waar gaat *die* jongen heen?
 2. Wat draagt *hij* onder de arm?
 3. Wat ligt *op* de lei?
 4. Wat ligt *op* het schrift?
 5. Wat doet hij *in* het schrift?
 6. Waarmee schrijft *hij* in het schrift?
 7. Waarmee *niet*?
 8. Waar schrijft *hij* ook op?
 9. Wat doet hij *in* het boek?
 10. Is *die* jongen knap of dom?
 11. Wat heeft hij *op* het hoofd?
 12. Waar heeft hij geen hoed op het hoofd?
-



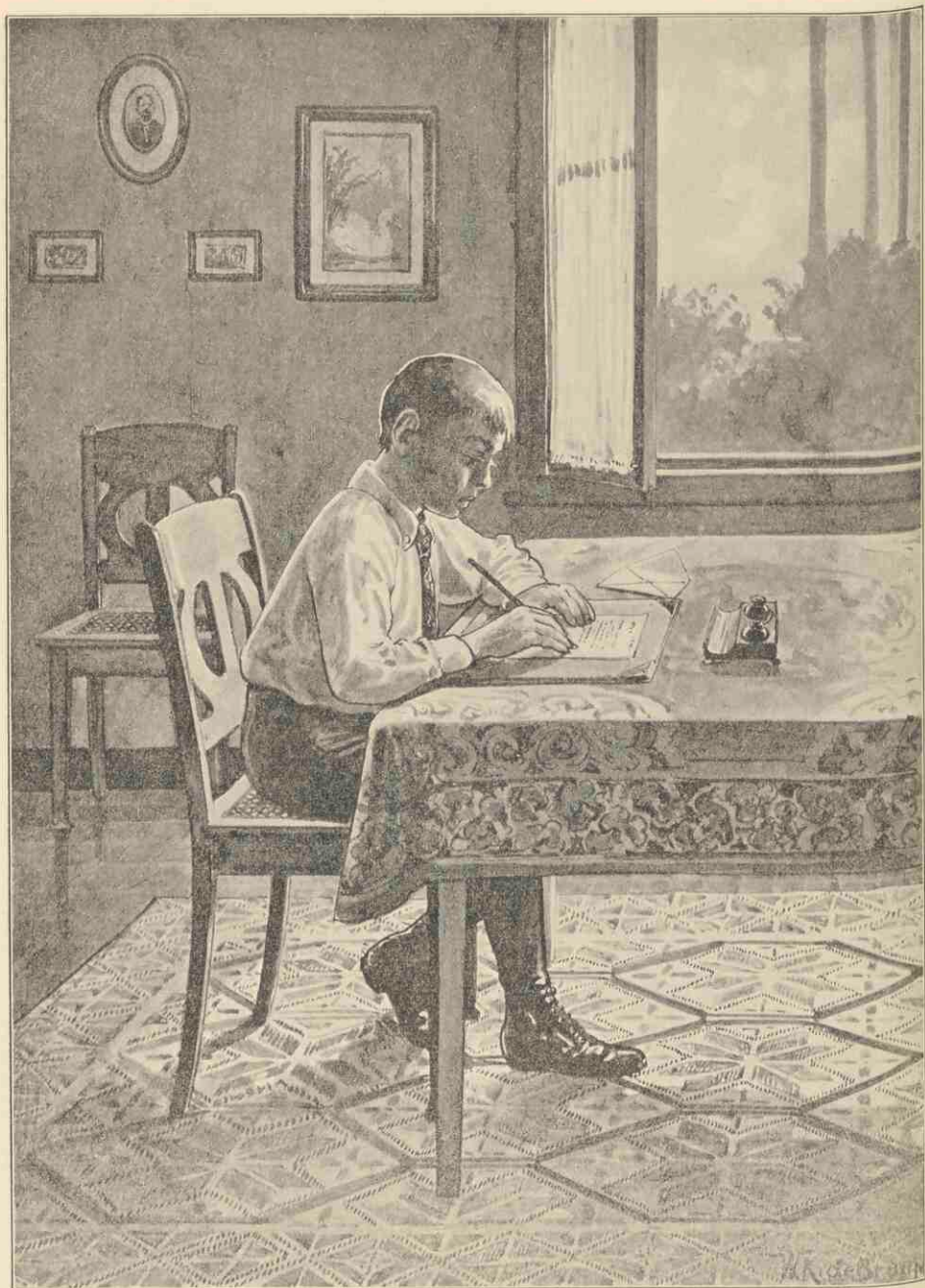
N^o. 115.

1. Wat is *dit*?
 2. Waarop schiet *hij*?
 3. Waarmee schiet *hij*?
 4. Wat doet *de* vogel?
 5. Hoe is *hij*?
-



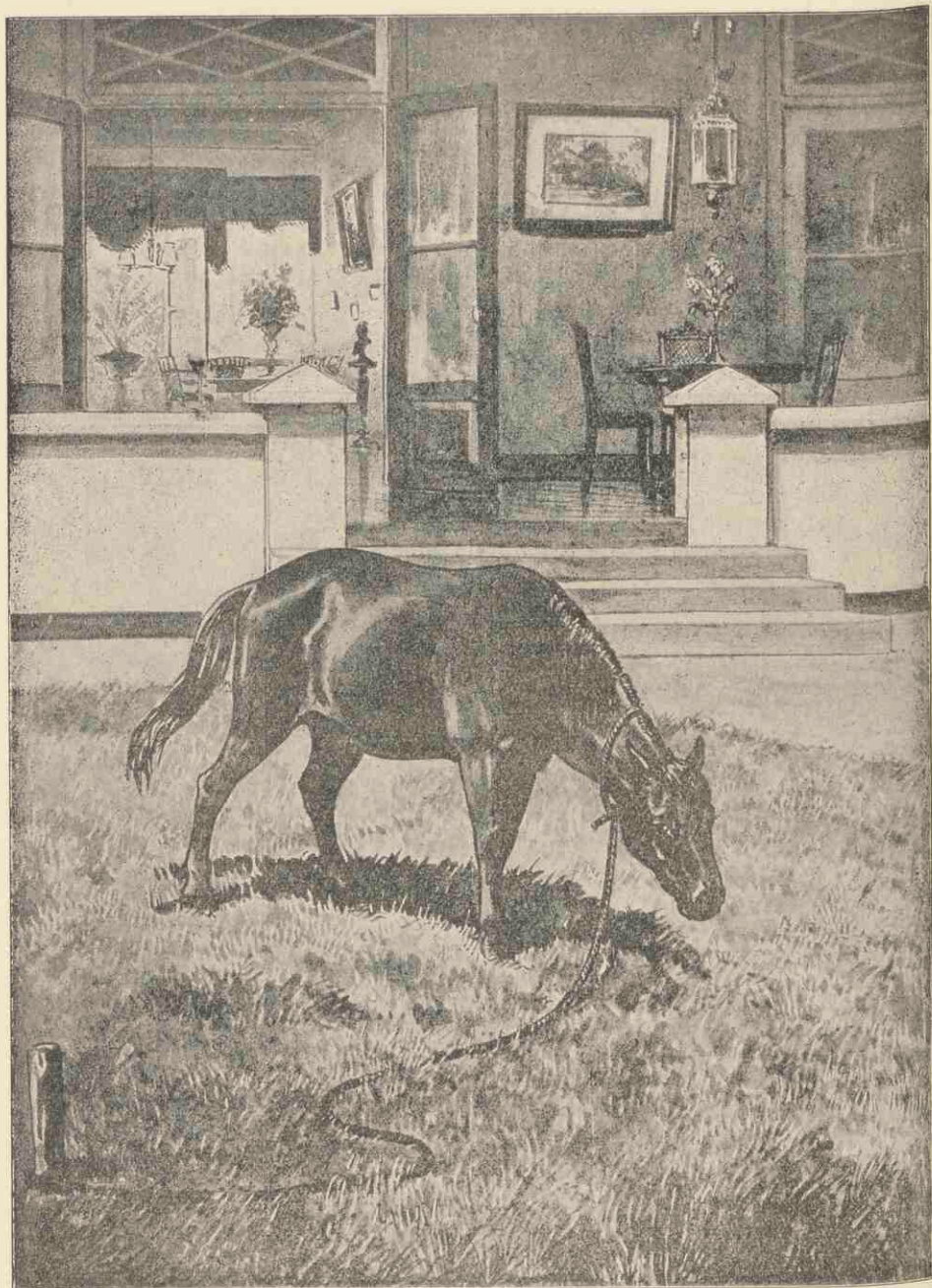
N°. 116.

1. Wie loopt *voor* de kar?
 2. Wie staat *in* de kar?
 3. Wat heeft hij *in* de hand?
 4. Wat doet *hij* de karbouw?
 5. Is de karbouw moe?
 6. Is *de* karbouw een sterk dier?
-



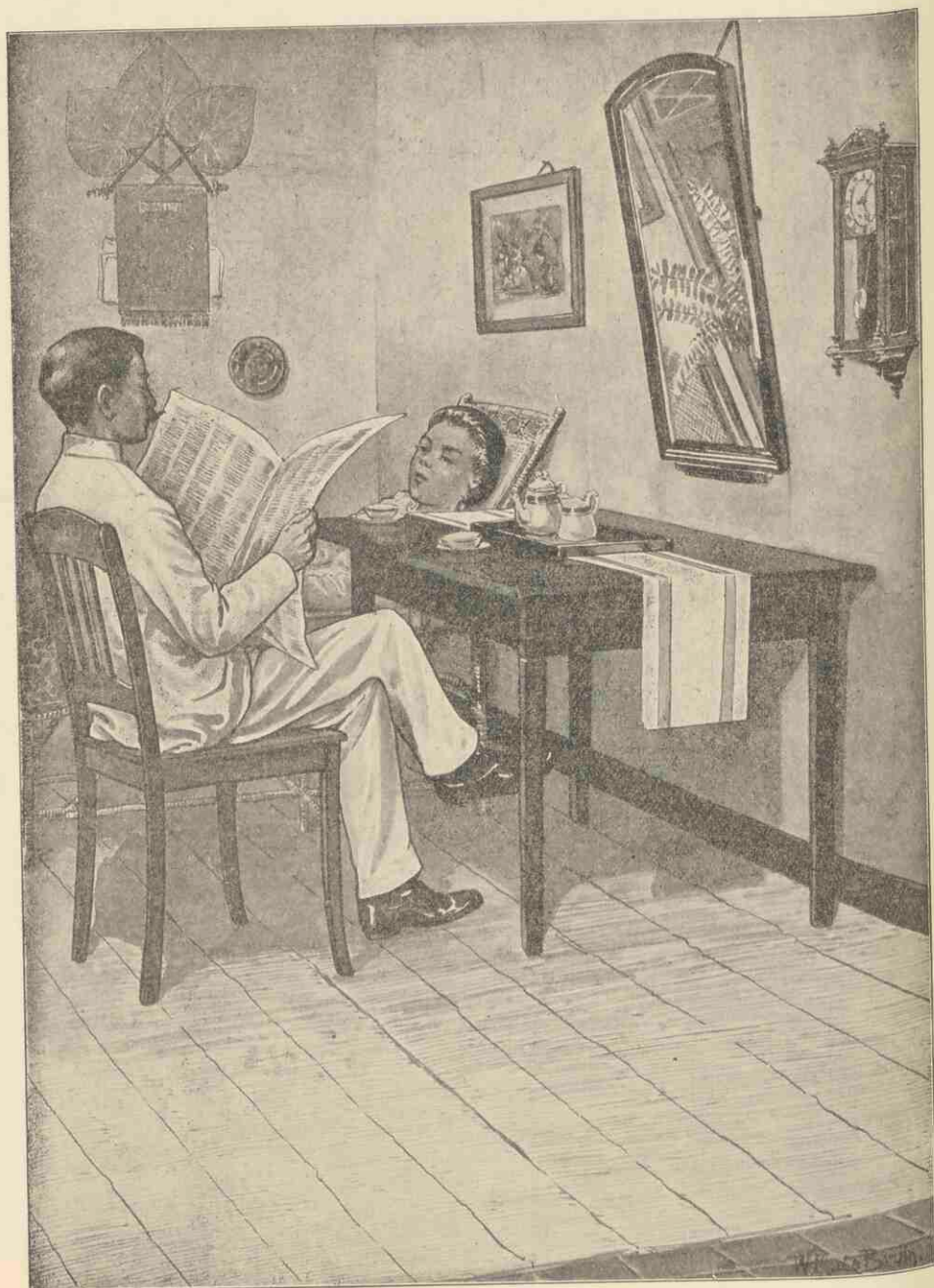
N^o. 117.

1. Wat staat *in* de kamer?
 2. Wat staat *voor* de tafel?
 3. Wie zit *op* de stoel?
 4. Wat doet *hij*?
 5. Wat schrijft *hij*?
 6. Aan wie schrijft *hij* een brief?
-



N°. 118.

1. Loopt *het* paard voor de kar?
 2. Waar loopt *het*?
 3. Waaraan loopt *het*?
 4. Waaraan zit *dat* touw?
 5. Waar zit *het* touw om?
 6. Wat eet *het* paard?
 7. Is *dit* paard groot of klein
 8. Hoe is het *ook*, vet of mager?
-



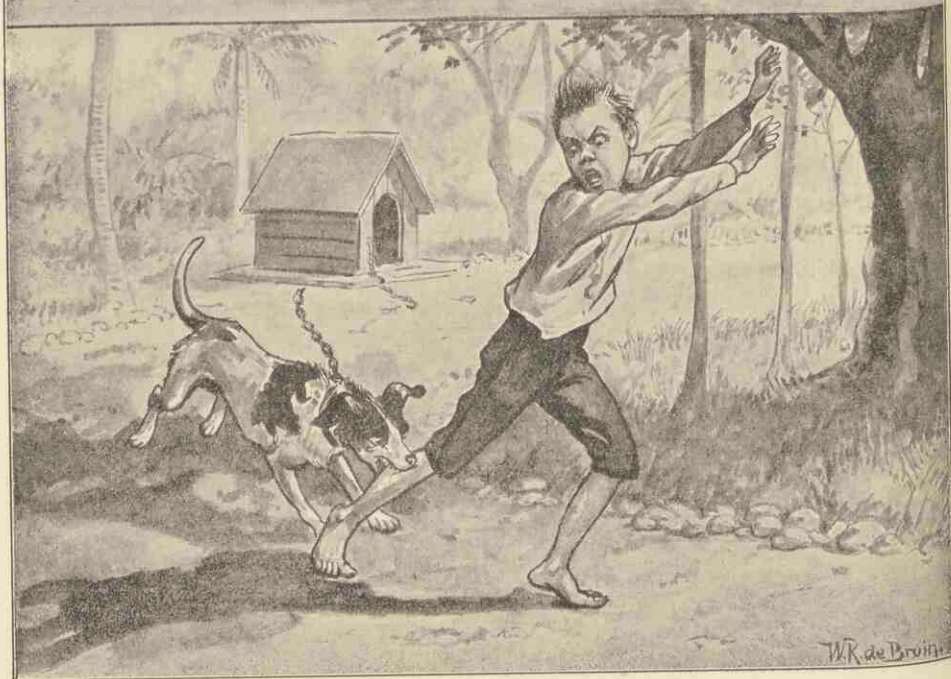
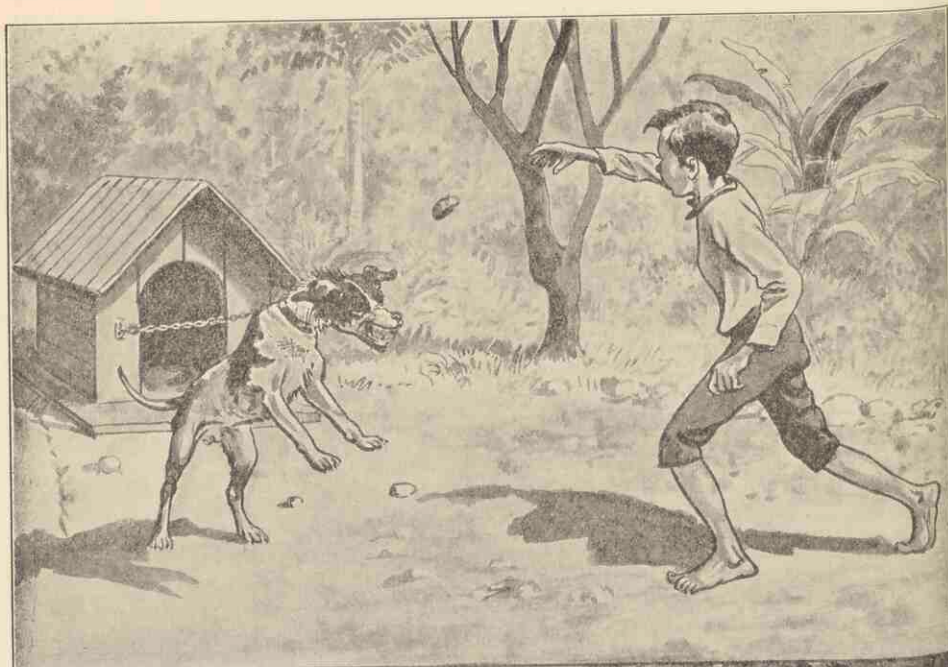
N°. 119.

1. Wat is *dit*?
 2. Wat hangt *tegen* de muur?
 3. Wat hangt *op zij van* de spiegel?
 4. Wat staat *onder* de spiegel?
 5. Wie zit *aan* de tafel?
 6. Wat doet *hij*?
 7. Wat doet hij *ook*?
 8. Wie zit *naast* de tafel?
 9. Leest *zij* ook?
 10. Hoe is *zij*? (moe)
-



N°. 120.

1. Wat kruipt *op* het erf?
 2. Wie ziet *dat*?
 3. Wat neemt *hij* van de grond?
 4. Wat doet *hij*?
 5. Hoe is *de* slang?
-



N°. 121.

1. Wat is *dit*?
 2. Waar ligt *hij*?
 3. Waar ligt *hij* aan?
 4. Wie gooit de hond met een steen?
 5. Hoe is *de* hond?
 6. Wat doet *hij* de jongen?
-



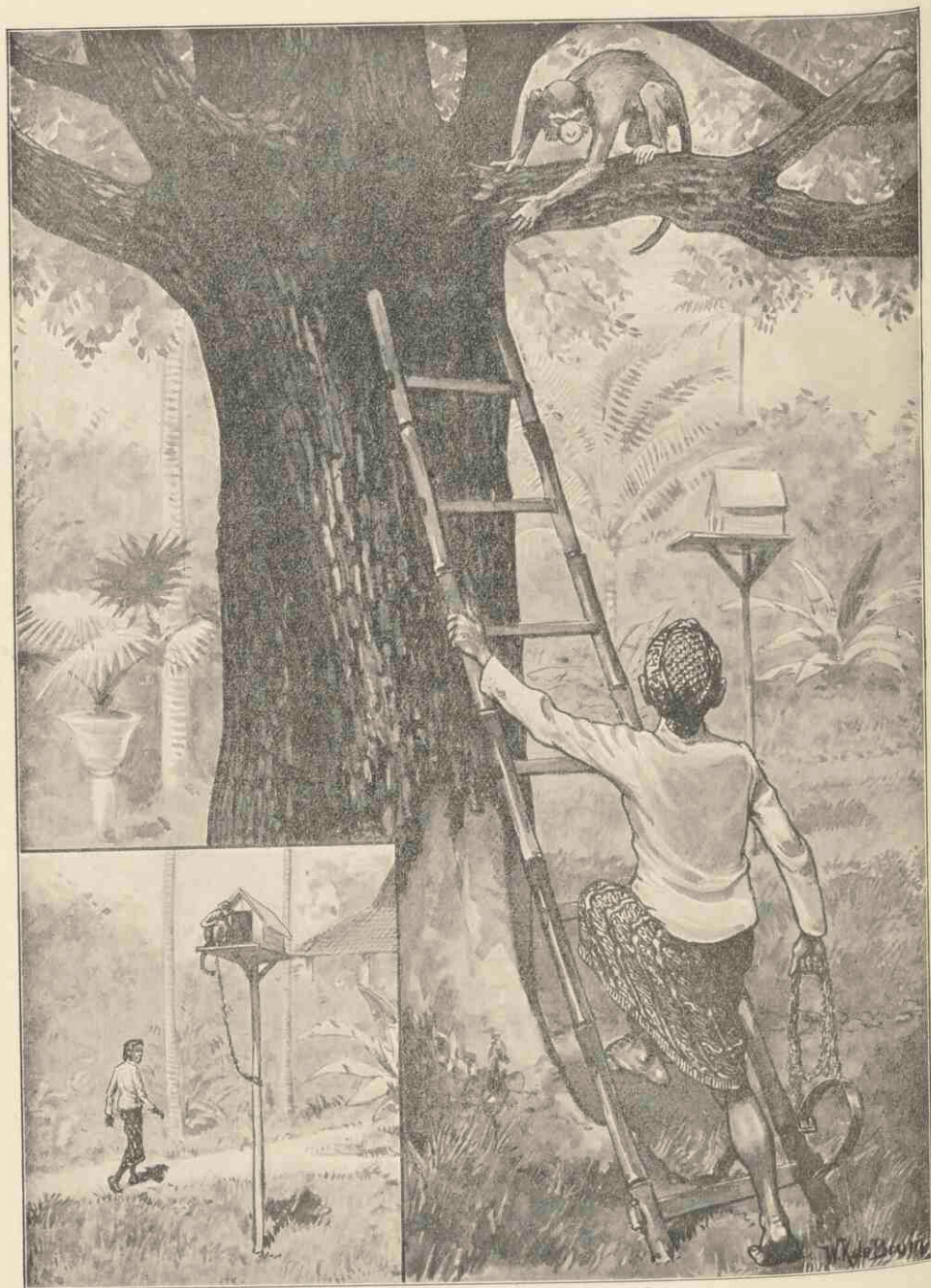
N°. 122.

1. Wat staat *in* de tuin?
 2. Wat staat *onder* die boom?
 3. Wie zit *op* de bank?
 4. Waarin leest *zij*?
 5. Wat doet *het* kleine meisje?
 6. Waar zet zij *die* op?
-



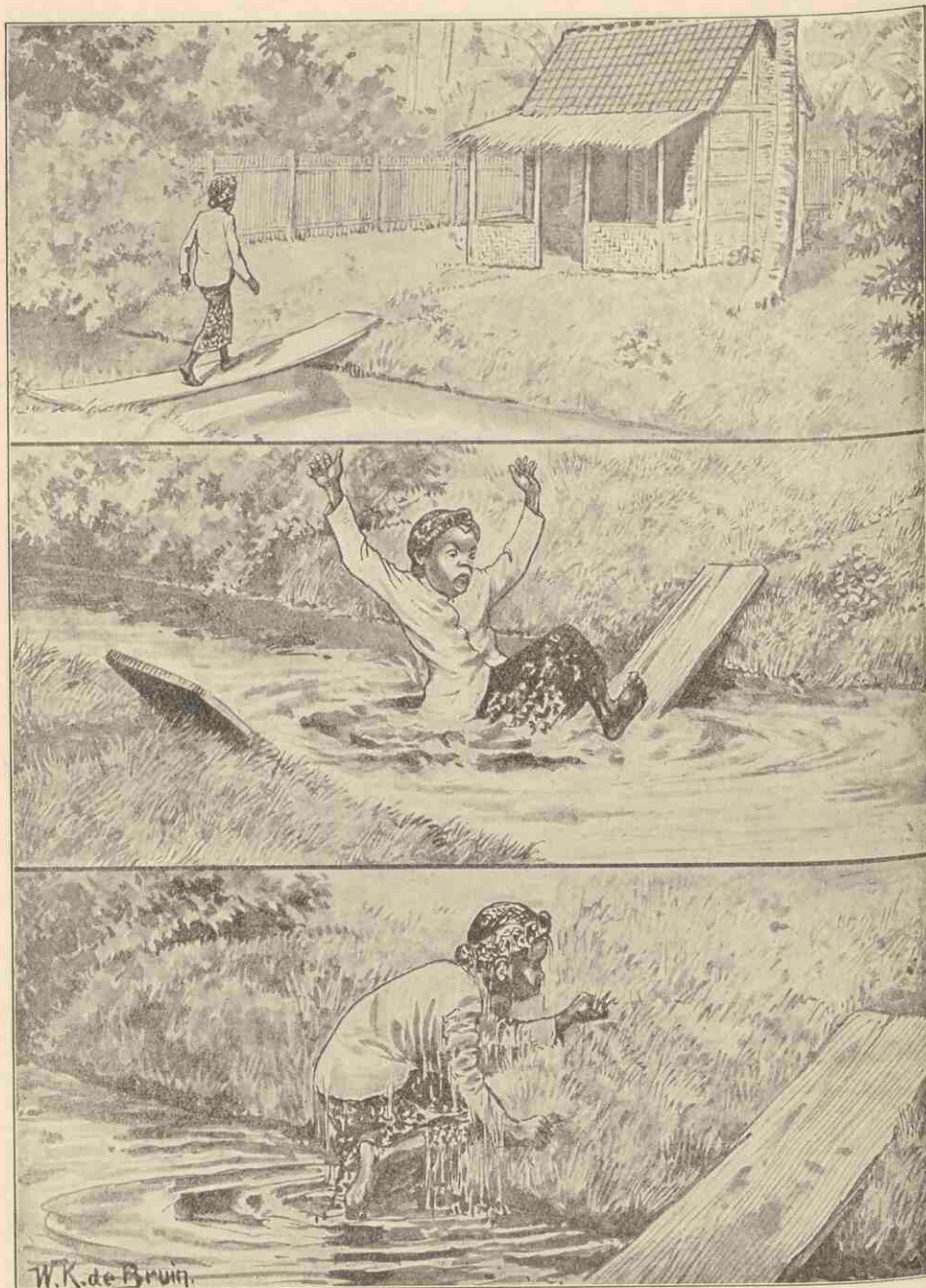
N°. 123.

1. Wat zit *in* de kooi?
 2. Wie ziet de vogel?
 3. Waar loopt *zij* heen?
 4. Waar slaat *zij* met de poot tegen?
 5. Hoe is *de* vogel?
 6. Wie ziet de kat?
 7. Wat neemt *hij*? (stok)
 8. Wat doet *hij* met de stok?
 9. Wat doet *de* kat?
-



N°. 124.

1. Waar zit *de* aap?
 2. Wat neemt *de* huisjongen?
 3. Waar zet *hij* die tegen?
 4. Waar klimt *hij* op?
 5. Vangt *hij* de aap of niet?
 6. Wat neemt *hij*? (ketting)
 7. Wat doet *hij* met de ketting? (buik)
 8. Waar brengt *hij* de aap naar toe?
-



N°. 125.

1. Wat is *voor* het huis?
 2. Wat ligt *over* de kali?
 3. Wie loopt over de plank?
 4. Wat doet *de* plank?
 5. Waar valt *de* jongen in?
 6. Is hij dood?
 7. Wat doet *hij*?
 8. Waar loopt *hij* heen?
-

ALLERLEI VRAGEN.

N^o. 126.

1. Waarmee veegt *de* huisjongen de vloer?
2. Waarmee vangt *de* visscher een visch?
3. Waartegen stoot je de voet? (*Ik . . .*)
4. Waarop kruipt *de* rups?
5. Hoe is *de* jas van de onderwijzer?
6. Waarmee schrijft *de* klerk een brief?
7. Wat plukt *de* kebon van de boom?
8. Wat draagt *de* baboe in de slendang?
9. Is *deze* school groot of klein?
10. Wat zit *om* de hoed?

N^o. 127.

1. Is *het* mes bot of scherp?
2. Wat ligt *over* de kali?
3. Waaraan ligt *de* geit?
4. Wat heeft *het* kleine kindje om de hals?
5. Heb je een vierkante of een ronde tafel?
6. Wat rookt *die* heer?
7. Waarachter rolt *de* bal?
8. Wat heb *ik* aan de vinger?
9. Waaronder baadt *de* man?
10. Waaruit drink je water? (*Ik . . .*)

Nº. 128.

1. Waarmee gooit *de* kebon naar de slang?
 2. Waaruit loopt *het* water in de gendie?
 3. Waar zwemt *de* eend?
 4. Wat ligt *onder* de kip?
 5. Waar staat *de* fiets onder?
 6. Wat eet *een* geit?
 7. Waarmee schiet je een vogel? (*Ik . . .*)
 8. Waarmee schrijf je op de lei?
 9. Wat vaart naar de boot?
 10. Wie zit op de bank onder de boom?
-

Nº. 129.

1. Waar ligt *het* zieke kind in?
 2. Rijdt *hij* op een paard of in een bendy?
 3. Wat hangt *tegen* de muur?
 4. Van wie is *dit* paard?
 5. Is *deze* jongen dom of knap?
 6. Is *de* gans een dom dier of een slim dier?
 7. Is *de* punt van het potlood scherp of niet?
 8. Wie snijdt het gras voor het paard?
 9. Waar blaast *de* jongen op?
 10. Wat slacht *de* kokkin?
-

Nº. 130.

1. Wie brengt het paard naar de stal?
 2. Waarover kruipt *de* slang?
 3. Waar staat *het* kopje op?
 4. Heeft *de* vlinder een staart of niet?
 5. Waar hangt *de* vlieger?
 6. Wat staat *onder* de spiegel?
 7. Waar hang je de hoed op? (*Ik . . .*)
 8. Wie loopt achter de wedana?
 9. Waarmee naait *de* naaister?
 10. Heb je een bot mes of een scherp mes? (*Ik . . .*)
-

Nº. 131.

1. Hoe is *het* lint om de hoed?
 2. Waarin ligt *het* ei?
 3. Hoe is *de* koe, vet of mager?
 4. Waarmee zaag je een p'ank?
 5. Is *een* groote steen zwaar of licht?
 6. Waarmee slaat *de* koetsier het paard?
 7. Ben je bang voor een booze hond? (*Ik . . .*)
 8. Is *een* groote jongen ook bang voor een booze hond?
 9. Slaap je in een groot bed?
 10. Heb je een groot erf of een klein erf?
-

N^o. 132.

1. Is *een* mier een groot dier of een klein dier?
 2. Wat heeft *de* grasman in de mand?
 3. Waartegen staat *de* ladder?
 4. Wat draagt *de* heer op het hoofd?
 5. Wie rijdt de heer naar de toko?
 6. Wat vangt *de* jongen in de kooi?
 7. Wat wast *de* baboe?
 8. Wat zie je *in* de school?
 9. Wat heeft *het* kind in de hand?
 10. Waar vaart *de* boot op?
-

N^o. 133.

1. Waarmee vangt *de* man een visch?
 2. Waarvoor ligt *de* hond?
 3. Waarmee naait *de* naaister de jas?
 4. Wat neem je uit de kast?
 5. Eet je met een lepel of met een vork?
 6. Spring je in de kali of over de kali?
 7. Wat plukt *het* meisje?
 8. Waarop draagt *de* vrouw de flesch?
 9. Is *een* kat bang voor een rat?
 10. Bijt *die* hond of niet?
-

N^o. 134.

1. Hoe is *dit* water?
 2. Wat draagt de heer, een witte jas of een zwarte jas?
 3. Eet je van een vuil bord?
 4. Drink je uit een vuil glas?
 5. Heeft *de* huisjongen een bezem?
 6. Waaronder kruipt *het* kleine kindje?
 7. Waaraan ruikt *dit* meisje?
 8. Waarachter kruipt *de* dief?
 9. Waarmee schopt *het* paard?
 10. Waar zet je de stoel?
-

N^o. 135.

1. Eet je ook een vuil ei?
 2. Wie vult de gendie?
 3. Waar leunt *de* blinde tegen?
 4. Voor wie is *de* baboe bang?
 5. Wat ligt *op* de tafel?
 6. Waarin ligt *het* zieke kind?
 7. Wie ligt voor het bed?
 8. Waar rijdt *de* kar over?
 9. Waarmee gooit *de* jongen naar de hond?
 10. Ben je moe?
-

Proeve van behandeling van de platen I, II en III.

[Zie voor de behandeling van de overige platen mijn „Spreeklessen” behorende bij Rood, Wit en Blauw. Eveneens uitgave Blankwaardt en Schoonhoven te Rijswijk (Z.-H.).]

PLAAT I.

Iste Les.

Voor het begin der les bedekke de onderwijzer elk der 6 plaatjes door middel van punaises met een stuk papier, zoodat geen der kinderen nog iets van de plaat heeft gezien. Ze wordt zoo voor de klasse gehangen. Het is vooral van belang, dat er belangstelling is, en dat de leerlingen zich de werking, op de plaat in beeld gebracht, **helder** voorstellen. Daarom beginnen we met een vertelling, natuurlijk alles in 't Maleisch of de landstaal.

De ijverige Parto.

Parto was het zoontje van den mandoer van de soos. Iedereen vond het een aardigen jongen, omdat hij zoo ijverig leerde. Hij zat in de hoogste klas. Was de school uit, dan ging hij dadelijk naar huis en bleef niet onderweg spelen. Eerst vertelde hij aan zijn mama, wat hij op school had geleerd en daarna moest hij wel eens boodschappen doen voor zijn mama of papa. Maar op een Maandag had de onderwijzer op school iets heel moeilijks verteld, en toen de school uit was, zei hij: „Nu moeten jullie het zoo gauw mogelijk eens thuis opschrijven; dan zal ik morgen eens kijken, wie het best heeft opgelet.” Parto vloog naar huis, vergat zijn mama goeden dag te zeggen en ging gauw naar een kamertje in de soos, nam papier, pen en inkt en maakte een groot verhaal. Zijn mama zocht hem overal, maar hij was nergens te vinden. Zijn zusje zag, dat mama angstig werd. Zij dacht: „Ik ga eens in de soos kijken, of hij daar misschien is.” In de groote zaal was hij niet. Ze deed de deur van een klein kamertje open en zag Parto stil aan een tafel zitten schrijven. Luid riep zij: „Mama, hier is Parto, in het kleine kamertje: „**la menoelis!**”

Bij het uitroepen dezer laatste woorden wordt het papier van het eerste plaatje weggenomen. Nu volgt een oogenblikje van stille beschouwing der plaat. Daarna zet de onderwijzer een tafeltje voor de klas; een jongen mag er voor zitten.

„Kinderen, daar zit onze Parto!”

(Stil tot Parto: Neem een pen en doe, alsof je schrijft).

Zijn zusje zoekt hem; zij ziet hem en wat roept zij?

(Stil tot Parto: Neem een boek en doe, alsof je leest).

Wat zoudt ge nu roepen?

Ia membatja: Hij leest.

(Stil tot Parto: Neem een potlood en doe, alsof je teekent).

Wat nu?

Ia menggambar.

enz. enz.

Kinderen, ik had in Holland ook zoo'n ijverig broertje. Dat ventje was ook stil naar zijn kamer gaan schrijven. Moeder zoekt hem overal. Ik dacht: „Ik zal eens naar zijn kamertje gaan.” En jawel hoor, daar zat hij te schrijven. Luid riep ik, natuurlijk niet in 't Maleisch, maar in 't Hollandsch:

Hij schrijft.

Nu zet ik nog een tafeltje voor de klas. Daar moet, zoo er tenminste onder het gehoor een Europeesch kereltje is, een Hollandsch jongetje voor gaan zitten. In het andere geval is het voor de kinderen zeer leuk, wanneer een Javaansch kereltje in een klein blandaatje wordt getransformeerd.

Wijs eerst eens naar het Maleische jongetje en zeg, wat hij doet. Dan naar 't Hollandsche.

1e jongen:	Ia menoelis.	Hij schrijft.
2e „	„ „	„ „
3e „	„ „	„ „

En nu allemaal tegelijk:

Ia menoelis. Hij schrijft.

De tafeltjes gaan weg en eenige kinderen mogen achtereenvolgens met een stok het plaatje aanwijzen en dan uitroepen: **Hij schrijft.**

Ten slotte allen tegelijk: Hij schrijft.

En hiermede is de eerste les afgelopen.

2de Les.

Julie kennen Parto nog wel? Nu dan, zijn mama was blij, dat hij thuis was. Eerst mopperde zij wel wat op hem, maar niet lang, want Parto moest een boodschap doen. Vader zei tegen hem, dat hij een brief moest brengen naar den heer van de onderneming, die een paar paal van hun huis woonde. Dadelijk vertrok Parto, maar vond den heer niet thuis. Een der bedienden zei, dat mijnheer den weg naar de goedang was inge-

slagen. Daar zou hij hem wel vinden. Parto vertrok. Eindelijk zag hij den heer dicht bij de schuur midden in de sawah staan. Maar wat deed hij raar! (De onderwijzer bootst de houding van schieten na). Waar keek hij naar? In eens hoorde Parto: **boem!** „O,” riep hij uit, „nu begrijp ik het: **la membedil,**” en op een draf liep hij naar mijnheer toe, om hem den brief te geven.

Op het luid uitroepen van „Ia membedil (pasang)!” wordt het papier van het tweede plaatje weggenomen. Een oogenblik van stille beschouwing.

Kinderen, als Parto een Hollandsche jongen was geweest, had hij luid uitgeroepen: **Hij schiet.**

Verschillende kinderen beurtelings en daarna allen laten meezeggen: **hij schiet.**

Twee tafeltjes worden voor de klasse geplaatst, een voor een Maleisch, een voor een pseudo Hollandsch jongetje. De onderwijzer houdt nu spreek-oefeningen, onmiddellijk naast elkaar Maleisch en Hollandsch. Als volgt:

Stil tot de beide jongens: „Jullie moet net doen, of ge schrijft.” Tot een van de klasse, wijzende op het Maleische ventje: Wat doet hij? **la menoelis.**

Zeg nu in het Hollandsch, wat hij doet, wijzende op het Hollandsche kereltje. **Hij schrijft.**

Dit 5- tot 10 leerlingen laten herhalen. Dan de geheele klasse: **la menoelis, hij schrijft.**

Nu stil tot de beide jongens:

Doet net, alsof ge schiet. Zeg, Ketjil, wat doet hij? (Op het Mal. ventje wijzende:) **la membedil** (pasang). En op het Holl. wijzende: **Hij schiet.**

Dit evenzoo laten herhalen door verschillende ll., ten slotte de geheele klasse:

ia pasang — hij schiet.

De onderwijzer neemt een stok en wijst nu de beide plaatjes aan en geeft **vlug achter elkaar verschillende leerlingen** een beurt, die nu alleen in het Hollandsch moeten antwoorden: **hij schrijft — hij schiet — hij schrijft, enz.**

Dan zegt de onderwijzer b.v. hij schrijft, en een der ll. mag het plaatje aanwijzen.

Voldoende is aangetoond, hoe op deze manier steeds de geheele klasse **er bij** is, zoodat op het einde der les de beide vormen er **muurvast** inzitten.

3de Les.

Parto kwam bij mijnheer. Hij zei: „Dag, mijnheer, hier is een brief voor u.” „Zoo, jongen, en kom jij dien hier brengen!” „Ja, mijnheer, papa zei, dat ik hem naar u toe moest brengen.” „Best, Parto, ik zal hem dadelijk lezen. Maar wat hoor ik daar achter het huisje van den mandoer? Ga eens gauw kijken, wat er gebeurt. Dan ga ik naar huis om den brief te lezen.” Parto hoorde luid blaffen en huilen. Hij liep hard naar het huisje toe, terwijl mijnheer naar huis ging. En wat zag Parto? Een jongetje had een dikken stok in de hand. Vóór hem kroop een hond over den grond. O, wat een wreede jongen! Parto was woedend, want hij hield veel van dieren en kon niet zien, dat een arme hond zóó werd geslagen. „Sla mij eens, als je durft,” en hij hield hem de vuist onder den neus. Toen hield de jongen op met slaan. Op dit moment wordt het papier weggenomen. (Nog een oogenblik van stille beschouwing).

„Dat zal ik gauw aan mijnheer vertellen,” zei hij. „Ik heb Hollandsch geleerd,” zoo dacht hij, „en ik zal het mijnheer in het Hollandsch zeggen ook.”

la poekoel — Hij slaat. En onder het loopen zei hij maar steeds: **Hij slaat, hij slaat.** Zóó was hij eerder bij het huis van mijnheer dan hij verwacht had en terwijl hij nog maar steeds riep: **hij slaat, hij slaat,** liep hij tegen een der bedienden aan.

„Hola, Parto, wat scheelt jou?”

„Ik moet dadelijk naar mijnheer toe.”

„Dat zal niet gaan, kereltje! Kijk maar eens; daar zit mijnheer en ik durf hem niet te storen, want **hij leest.**”

Parto bleef stil staan, en in plaats van **hij slaat,** herhaalde hij nu in het Hollandsch, terwijl hij naar mijnheer wees: **Hij leest.** (Op dit moment wordt het 4de plaatje ont.... bloot).

Hij leest. Hij leest. Hij leest. (Door den onderwijzer).

Wat riep Parto maar steeds onderweg?

Jij, Simin: **Hij slaat.** Jij, Koesno: **Hij slaat,** enz. enz.

Wat riep hij, toen hij mijnheer zag?

Hij leest. Jij: Hij leest.

Dit wordt door minstens 10 kinderen zoo herhaald. Nu allemaal tegelijk:

Hij slaat. Hij leest.

Kom, Ketjil, ga daar eens voor de klas staan.

(Stil tot hem: Doe alsof je slaat, hier is een stok).

Wat doet hij, J.? **Hij slaat.**

Wat doet hij, P.? **Hij slaat,** enz. (5 ×)

(Stil tot hem: Doe alsof je leest; hier is een boek).

Wat doet hij, J.? **Hij leest.** (5 ×)

(Stil tot hem : Doe alsof je schrijft).

Wat doet hij, — ? **Hij schrijft.** (5 ×).

(Stil tot hem: Doe, alsof je schiet).

Wat doet hij? **Hij schiet** (5 ×)

(Stil tot hem: Doe nu, wat je wilt, door elkaar).

Wat doet hij? **Hij slaat.**

Hij schiet.

Hij leest.

Hij schrijft.

Dan wijst de onderwijzer de plaatjes aan en geeft **vlug** achter elkaar verschillende ll. een beurt: hij schrijft — hij slaat — hij leest — hij schrijft — hij schiet — hij slaat, enz.

Dan een der jongens zeggen: hij slaat — en een ander moet het plaatje aanwijzen, enz.

Dan ten slotte allen samen: hij schrijft — hij schiet — hij slaat — hij leest.

4de Les.

Parto durfde mijnheer niet storen. Hij zou dus maar naar huis teruggaan. Maar wat zag hij daar op den grooten weg? Hij werd bleek van woede. Een waronghouder gaf een hond, die een sateh van zijn warong had gestolen, omdat hij zoo'n honger had, zoo'n schop, dat het arme dier jankend wegholde.

(Het papier wordt van het 5de plaatje weggenomen). Zie: **la teradjang, hij schopt.** (Nu een oogenblik van beschouwing en laten nazeggen van: hij schopt).

Parto was wel een beetje bang voor zoo'n grooten man. Anders had hij hem wel met een stok willen afranselen. Het arme dier wist immers niet, dat het dit niet doen mocht. En hoe mager was het beest ook niet! Waarom gaf zijn baas hem ook geen eten? Wat een wreede man toch! Parto keek met bleek gezicht en nijdige oogen den wreeden waronghouder aan. Maar hij durfde niets tegen hem te zeggen. In de verte zag hij den hond in een pagger kruipen. Parto er vlug naar toe. Het arme dier lag daar stil met den kop op den grond, zacht jankende van de pijn. Het keek Parto aan. Met zijn oogen scheen het te willen zeggen: „Doe mij toch geen kwaad; ik heb zoo'n pijn en ook zoo'n dorst. Geef mij wat water.” Parto begreep het. Hij liep gauw het erf van een huis van een Europeaan op en vroeg den kebon een flesch met water. De kebon haalde gauw een flesch en ging er mee naar den put. Zie (en hier wordt het 6de plaatje ontbloot), daar is de kebon bij den put: **la isi botol, hij vult.** (Weer een oogenblik van stille beschouwing van het plaatje en nazeggen van: hij vult. Even maakt hij het verhaaltje uit). Parto rende naar den

hond toe en goot een beetje water op den bek van het beest. Dat deed den hond goed. Hij kroop weer op en volgde Parto naar zijn huis. Altijd is de hond bij Parto gebleven en Parto is altijd een goede baas voor hem geweest.

De onderwijzer wijst plaatje No. 5 aan en hij zegt: **hij schopt** — **hij schopt**; dan wijst hij 't zesde aan en zegt: **hij vult** — **hij vult**. Nu de twee plaatjes na elkaar aanwijzen, zeggende **hij schopt** — **hij vult**.

Simin, kom hier, en boots plaatje No. 5 na.

Wat doet hij, Ketjil? **hij schopt**.

Wat doet hij, J.? **hij schopt**. (5 ×)

Wirio, hier is een emmer en een flesch — vul de flesch.

Wat doet hij, K.? **hij vult**.

Wat doet hij, A.? **hij vult**. (5 ×)

Twee jongens moeten hier komen, de eene mag plaatje No. 5 nabootsen, de andere No. 6.

Wat doet hij? (wijzende op: hij schopt).

Hij schopt.

Wat doet hij? (wijzende op den anderen jongen).

Hij vult.

Dit wordt door verschillende ll. herhaald. Ten slotte roept de geheele klasse, terwijl allen met den vinger eerst naar den eenen jongen wijzen: **hij schopt**, en daarna wijzende naar den anderen jongen: **hij vult**. Wanneer dit voldoende beoefend is, wordt in deze les al het geleerde van plaat I herhaald. Dit geschiedt op verschillende wijzen.

a. De werking wordt werkelijk gedaan.

6 jongens voor de klas. Ieder stelt een der plaatjes voor. Telkens mag een der andere leerlingen zijn plaats verlaten, naar een der 6 jongens toe gaan en in het Hollandsch zeggen:

hij schrijft of **hij leest**, enz.

Of: de onderwijzer of een jongen verricht **door elkaar** de verschillende werkingen, terwijl een der ll. mag roepen:

hij slaat — **hij vult**, enz.

b. De werking wordt voorgesteld door een plaatje.

De onderwijzer wijst een der plaatjes aan, terwijl telkens een der ll. wordt opgenoemd, die het Hollandsch moet zeggen: **hij schrijft**, enz.

c. Eender ll. komt voor de klasse en noemt achter elkaar onder het aanwijzen der betrokken plaatjes, wat gedaan wordt:

hij schrijft — **hij schiet**, enz.

d. De onderwijzer zegt: **hij schopt** en een der ll. moet het betrokken plaatje aanwijzen onder den uitroep van: **hij schopt**.

e. Bij wijze van aardigheid wijst de onderwijzer een **verkeerd**

plaatje aan, b.v. onder den uitroep van **hij slaat** wijst hij het plaatje No. 5 (hij schopt) aan. De kinderen protesteeren door te roepen: **hij schopt**.

f. Ten slotte **eenige malen** door de geheele klasse samen vlug achter elkaar, terwijl de onderwijzer de plaatjes aanwijst:

hij schrijft, hij schiet, hij slaat, hij leest, hij schopt, hij vult.

S a m e n v a t t i n g

van

P L A A T I, II en III.

Inleiding.

Plaats II en III worden op dezelfde wijze behandeld als plaats I.

Elke les begint en eindigt met een repetitie van **al** het geleerde, zoodat de geleerde woorden er muurvast **in** komen.

Na de uitvoerige behandeling van plaats I zal het wel niet noodig zijn op dezelfde wijze de behandeling van plaats II en III aan te geven. Ieder is in staat een eenvoudige vertelling samen te stellen, al is het niet van de geheele plaats, dan toch zeker van een gedeelte, waarin de plaatjes tot een stukje werkelijkheid worden gebracht.

Alleen wanneer de oefeningen in aard en moeilijkheid veranderen, zal hiervan uitvoerig een voorbeeld worden gegeven. Zoo zal na de behandeling van plaats II aan de orde komen het gebruik van **hij** en **zij**. Daarbij sluit zich dan vanzelf aan het gebruik van Nederlandsche voornamen, die de II. moeten kennen en welke dikwijls worden gehoord. We geven nu een serie lessen, die ná de behandeling van plaats I, II en III gegeven kunnen worden.

I s t e L e s.

Voor de klasse hangen plaats I, II en III. Begonnen wordt met de repetitie van alle geleerde zinnestels. De onderwijzer wijst de plaatjes aan en een uit de klasse zegt: **hij schrijft, hij schiet** — een ander: **hij slaat, hij leest**, enz.

Twee tafeltjes worden nu voor de klasse geplaatst. Aan het eene wordt een jongen gezet, aan het andere een meisje. Beide kinderen moeten gaan schrijven.

De jongen wordt Piet genoemd, het meisje Anna.

Parto, zeg jij eens in 't Hollandsch, wat P. doet.

Piet schrijft.

S., wat doet Anna? **Anna schrijft.**

Wijs met den vinger eerst naar den jongen en dan naar het meisje en zeg, wat ze doen.

Hij schrijft. Zij schrijft.

De onderwijzer gaat ook aan het schrijven en zegt: Als ik vraag om te zeggen, wat ik doe, dan moeten jullie zeggen: **U schrijft.**

Allo, jongens, opgelet! en zegt achter elkaar, wat Piet doet, wat Anna doet, wat ik doe.

Piet schrijft. Anna schrijft. U schrijft.

Twee andere kinderen moeten voor de klasse komen en precies doen, wat de onderwijzer doet. Deze doet, of hij schiet.

Soemo, zeg op, wat Jan doet, wat P. doet, wat ik doe.

Jan schiet. Piet schiet. U schiet.

Wijs aan met den vinger en zeg, wat gedaan wordt.

Hij schiet. Zij schiet. U schiet.

Op deze wijze worden vlug alle plaatjes doorloopen. Daarna komt aan de orde het noemen van verschillende werkingen, die gelijktijdig worden verricht en als antwoord komt er dan:

Piet schrijft. Marie leest. U schiet, enz. en met den vinger aanwijzende:

Hij schrijft. Zij leest. U schiet.

Bij deze oefening kan heel wat variatie worden aangebracht, waardoor de oplettendheid der klasse wordt verhoogd, en dus de oefeningen vlotter gaan, het spreken gemakkelijker wordt en de vaardigheid verbazend toeneemt. Niet genoeg kan er de nadruk op gelegd worden, dat er **actie** moet zijn voor de klasse, afwisseling in werking, waardoor de phantasie der kinderen geprikkeld wordt, zoo geheel in overeenstemming met het wezen van het kind: het kind leeft meer in phantasie dan wij veronderstellen. Er ontstaat een wedstrijd tusschen de kinderen, wie het vlugst, het meest achter elkaar kan zeggen. Ik stel mij voor, dat er heel wat animo in de klasse zal zijn, als er b.v. zulk een tooneeltje voor de klasse wordt afgespeeld, dat er gezegd zal moeten worden:

Koesno slaat, Simin schopt, schiet, rookt, U veegt, enz.

Daarna vlug alle plaatjes aanwijzen en opnoemen tot slot van de les.

2de Les.

Voor de klasse hangen plaat I, II en III. Begonnen wordt met een repetitie van alle geleerde zinnnetjes (Zie Les I).

De onderwijzer staat voor de klas. Achter zich zet hij een jongen en zegt: Gij moogt doen, wat ge wilt. Boots een der plaatjes na. Kinderen, ik kan niet zien, wat hij doet en daarom zal ik het jullie vragen. Ik zal jullie

een voorbeeld geven. Ga achter mij staan, Koesno. Je heet Piet. Doe, alsof je schrijft.

Simin, nu vraag ik: **Schiet hij?** Dan zeg je: **Neen.** (en de onderwijzer schudt van neen). Begrepen? Vooruit, Piet, doe, alsof je schrijft.

Rookt hij? Neen.

Vult hij? Neen, enz.

Schrijft hij? Dan moet je zeggen: **Ja, hij schrijft.** (en de onderwijzer knikt van ja).

Vooruit, Piet, je kunt doen, wat je wil.

Piet gaat staan.

Rookt hij? Neen.

Bakt hij? Neen.

Ten slotte raadt de onderwijzer het en er komt:

Slaat hij? Ja, hij slaat.

Nu neemt de onderwijzer twee kinderen. Een mag doen, wat hij wil; de andere moet vragen.

De jongen gaat rooken en de ander vraagt aan de klasse: **Schrijft hij?** Neen.

Veegt hij? Neen, enz., tot de jongen het ten slotte raadt.

Er is al weer **actie** in de klasse.

De onderwijzer zorgt op den achtergrond te blijven en laat de ll. zooveel mogelijk begaan. Vanzelf neemt de geheele klasse aan het beantwoorden deel en luid zal het klinken, als het geraden wordt:

Ja, hij rookt.

Een meisje wordt voor de klasse geplaatst. Vóór haar komt een ander kind, dat mag **vragen** en het spelletje begint weer, thans op een andere manier. Het meisje doet, alsof ze leest. Het vóór haar geplaatste kind vraagt: **Naait zij?** **Neen,** (roept de onderwijzer) **zij leest.**

Doe dat nu na, jij daar, Sidin! (tot een van de klasse).

Het meisje doet, alsof ze veegt. Het vóór haar geplaatste kind vraagt:

Vult zij? Een uit de klasse: **Neen, zij veegt.**

Het meisje doet weer wat anders (schrijven).

Schrijft zij? Een uit de klasse: **Ja, zij schrijft.**

Ten slotte een vlugge repetitie van de 3 platen. De onderwijzer wijst een der plaatjes aan, b.v. in volgorde en vraagt:

Schrijft hij? De klasse antwoordt: **Ja, hij schrijft.**

Leest hij? " " " **Neen, hij schiet.**

enz.

3de Les.

Voor de klasse hangen plaat I, II en III. Begonnen wordt met een repetitie van alle geleerde zinnnetjes.

Een tafeltje wordt voor de klasse geplaatst; een leerling zit er voor te lezen.

Zeg, Moesto, als ik je vraag: „Schrijf jij,” wat zeg je dan? „Neen, ik lees.”

En als ik je vraag: „Lees jij,” wat zal je dan antwoorden? „Ja, ik lees.”

Nu willen we Hollandsch spreken. Vooruit, ga schrijven en nu goed luisteren, hoor!

Schrijf jij ? en zeg nu: Ja, ik schrijf.

Wie hoort duidelijk het verschil tusschen:

Schrijft hij ? en Schrijf jij ?

Door dikwijls duidelijk voor te zeggen, zal het niet moeilijk vallen, dit in eens de II. eigen te doen worden — verdere oefening geeft de vaardigheid en daarvoor zorgt het verdere gedeelte der les.

Komaan, Parto, doe, alsof je schrijft.

Schrijf jij ? Ja, ik schrijf.

Goed zoo, nu een ander.

Kom hier, en doe, alsof je schiet.

Schrijf jij ? Neen, ik schiet.

Het gaat prachtig; alweer een ander; doe, alsof je slaat.

Sla jij ? Ja, ik sla, enz. Het zal dikwijls noodig zijn, dat de onderwijzer voorzegt, verbetert, — dan maar weer eens van het begin af aan, of een keer meer dezelfde woorden. Er zit heel wat oefening in de 3×6 plaatjes van plaat I, II en III.

Wil men nog een andere manier, om vlug deze soort van oefeningen te behandelen of te herhalen? Ziehier nog een wijze van doen, die niet nalaten zal de leerlingen er bij te doen zijn, en het kan niet dikwijls genoeg herhaald worden: **belangstelling** is de **eerste** factor voor goed leeren.

Een der platen wordt op een stoel gezet. Een der jongens mag er achter staan, een er vóór met een stok in de hand.

Zeg, Ali achter de plaat, jij moet antwoord geven, hoor! Jij bent de man, die op het plaatje staat afgebeeld.

Als Soedarman nu het eerste plaatje aanwijst en roept: **Schrijft hij ?** dan roep je achter de plaat luid: **Ja, ik schrijf.**

Vooruit, het spel begint.

Schrijf jij ? en luid klinkt het van achter de plaat: **Ja, ik schrijf.**

Schiet hij ? Ja, ik schiet.

Nog anders:

Een jongen wordt geblinddoekt en mag met een stok een der plaatjes

aanwijzen en dan, meenende, dat hij het 2e plaatje aanwijst, vragen: **Schiet hij?** waarop er als antwoord volgt, omdat het 4de plaatje is aangewezen:

Neen, ik lees.

Genoeg is nu aangegeven, dat er tal van manieren zijn, om prettig bezig te zijn, **veel** te spreken in vraag en antwoord, waardoor de zinnen het eigendom worden der leerlingen.

Spreken en doen tegelijk, dat is de manier om een vreemde taal te leeren: verbinding van **woord** en **zaak** in plaats van **woord** en **woord**, bevordert het denken in een vreemde taal.

Ten slotte volgt steeds op het einde der les een vlugge herhaling van al het geleerde, eerst één leerling, daarna klassikaal.

De leerlingen merken dan, dat ze werkelijk vorderingen hebben gemaakt: op het eind der les **voelen** zij, dat het **beter** gaat dan in het begin en dat is een heele voldoening voor hun inspanning.

4de Les.

(Algemeene herhaling.)

Het lijkt me niet onnoodig een schets te geven van een herhalingsles. Doel hiervan is: bevestiging van het geleerde, oefening in het vlug uitspreken en in het combineeren.

De 3 platen hangen voor de klas.

1. Parto, kom voor de klas en wijs vlug alle plaatjes aan van plaat I.

Hij schrijft — hij schiet.

Hij slaat — hij leest.

Hij schopt — hij vult.

Draai je om en kijk naar de klas en zeg nog eens, wat er op de 6 plaatjes staat.

S., kom jij hier en doe hetzelfde met plaat II.

Hij plukt — hij rookt, enz.

Draai je om en nu uit het hoofd.

Evenzoo van plaat III.

2. Goesti, kom jij hier en geef ieder op de plaat een Hollandschen naam. Plaat I.

Piet schrijft — Mijnheer schiet.

Jan slaat — Mijnheer Jansen leest.

Klaas schopt — Gerrit vult.

Draai je om en zeg het nog eens tegen de klas.

Evenzoo plaat II en III.

Wie kan nu alle 3 achter elkaar namen geven? Vooruit maar, achter elkaar, door elkaar.

3. Noem iedereen op de plaat **U** en doe net, alsof je tegen het plaatje spreekt.

U schrijft — U schiet.

Noem ze nu **jij: jij schrijft — jij schiet**, enz.

Noem de groote menschen nu **U** en de kinderen **jij**.

Begin maar.

Jij schrijft — U schiet, enz.

4. Vraag aan het plaatje met **U**.

Schrijft U? Schiet U?

Slaat U? Leest U?

Schopt U? Vult U?

Nu met **jij**.

Schrijf jij? enz.

Eenzoo de andere plaatjes.

5. Nu vraag en antwoord met **U** voor een groot mensch, **jij** voor een jongen.

Schrijf jij? Ja, ik schrijf.

Schiet U? Ja, ik schiet, enz.

6. Nu vraag en antwoord met **hij**.

Schrijft hij? Ja, hij schrijft, enz.

Nu zoo, dat er **neen** gezegd moet worden.

Leest hij? Neen, hij schrijft.

Schrijft hij? Neen, hij schiet, enz.

Nu zoo, dat **ja** en **neen** door elkaar komt.

7. Hier is op plaat II een jongen, die plukt, en op plaat III een meisje, dat plukt.

We kunnen nu zeggen:

hij plukt en zij plukt.

Doe zoo met alle plaatjes.

Hij schrijft en zij schrijft.

8. Zoek nu zelf eens 2 plaatjes, die bij elkaar zouden kunnen passen, b.v.

Hij schrijft en hij leest.

Hij schiet en hij vangt.

Hij slaat en hij schopt.

Hij trekt en zij draagt.

Zij strijkt en zij naait.

Zij schilt en zij bakt.

Zij slijpt en zij veegt.



